د انګریزانو پنجابي جاسوس

ژباړن:

ارواښاد محمد یوسف ایازي

د انګريزانو

پنجابی جاسوس

Greater Afghan Library
@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

ژباړن

ارواښاد محمد یوسف ایازي

د چاپ ټول حقوق په خپرندویه ټولنه اړه لري

@Greater_Afghan_Library93
@Greater_Afghan_Library_Group

کتاب پېژندنه :

د کتاب نوم :: د انګرېزانو پنجابی جاسوس
ژباړن :: اروانباد محمد یوسف ایازي
خپرندوی :: سنځر خپرندویه ټولنه/کندهار
چاپ زیار :: حاجي عبدالله علیزی
کمپوز او ډیزاین :: مطیع الله روهیال
چاپکال :: ۱۳۸۷ ش - ۲۰۰۸ ع - ۱۴۲۸ - ق
شمېر :: ۱۰۰۰ ټوکه
د پښتی ډیزاین افغانزی
چاپچاري [redacted]

بسم الله الرحمن الرحيم

فهرست

۱. یادونه........................ ۱
۲. لومړی فصل – د جرم ارتکاب ۳
۳. دوهم فصل – مصطفی صغیر.......... ۱۹
۴. دریم فصل – د خلافت جمعیت حلیف حزب...... ۵۱
۵. ځلرم فصل – بندي کېدل ٦۵
٦. پنځم فصل – اعدام ۷۰
۷. شپږم فصل – جنانه خپل مقصد ته رسېږي ۷۷

يادونه

دا واقعه چي زموږ محترم لوستونكي يې لولي هغه وخت پېښه سوې ده چي د نړۍ لومړۍ لوى جنګ و پاى ته ورسېدى او په ۱۹۲۰ عيسوي كال كي د هغه وخت د متحدينو يعني د انګلستان او فرانس قواوي په استانبول چي د هغه وخت د توركيې د عثماني كورنۍ د سلطانانو پلازمېنه (پايتخت) و، ور داخل سوي او اشغال كړې يې وه.

انګرېزانو غوښتل چي توركيه بالكل له منځه واخلي او يا لااقل ځيني برخي يې و يونان ته وركړي او توركيه دومره ضعيفه او كمزوره كړي چي د نېستۍ په حالت كي وي او بل تر لاس لاندي تر دې حد بې واك او بې قوې وي چي هيڅ ونه كړاى سي، ليكن لكه چي وايي: "دشمن اگر قوى است نگهبان قوى تر است".

ځكه چي خداى تعالى نه غوښتل دا زمرى او ننګيالى مسلمان قوم مضمحل او له منځه ورك سي، بلكي خپل موقعيت هغسي ولري نو پر وطن يې د مينانو يوه ډله په وجود راوستله چي د هغو مشران يو مصطفى كمال پاشا چي وروسته د توركيې لومړنى جمهور رئيس او د اتاتورك په نامه وبلل سو او عصمت پاشا يعني عصمت اينو د توركيې اوسنى جمهور رئيس او نور كسان وه. دوى د عالم اسلام تر ټولو لوى غليم انګرېزانو په دې منحوسه اراده او عزم پوه سوه، نو ځكه له استانبول څخه يې و انقرې ته د توركيې و اوسنۍ پلازمېني ته چي هغه وخت يې اوسنى حيثيت، وسعت او موقعيت نه درلود هجرت

وکړ او هلته یې د تورکیې ملي ګوند په نامه یو جماعت جوړ کړ چې نصب العین یې د تورکیې د خاورې نجات او د یوناني عساکرو ایستل د تورکیې، د شرقي ساحلي برخې یعنې ازمیر (سمرنا) و غیره علاقې او دغه ډول د استانبول څخه د متحدینو خارجول وه.

انګریزان چې تل په ظاهره ځان د عالم شرق غمخور معرفي کوي لیکن په باطن او حقیقت کې همېشه مقصد د خپل استعماریت خپرول او ټینګول دي او د دې کار له پاره له هرې وسیلې څخه کار اخلي او مختلفې څانګې یې په وجود راوړې او د هغو په ذریعه د نړۍ په ممالکو خصوصاً په شرقي ممالکو کې د استخبارېې او دغه راز نورو ادارو پټ تور غوړولی دئ. نو د خپل دې فطرت په سبب یې په پټه کوښښ وکړ چې هر ډول وي کمال آتاتورک شهید کړي او دا ډله او ګوند محوه کړي، نو د دې له پاره یې څو تنه جاسوسان چې مشر یې یو پنجابی و وګماره چې ځان په ظاهره د اسلام او تورکانو په خوږ، خوږمن او همدرده معرفي او څرګند کړي او بیا په هر قسم چې کېږي کمال آتاتورک په شهادت ورسوي او خدای ناخواسته د تورکانو شېرازه سره شو په شو کړي. لیکن د رحیم او حقیقي ساتندوی په فضل او کرم دا د انګریزانو جاسوس ناکام او و خپلې جزا ته ورسېدی.

ایازي

لومړی فصل

د جرم ارتکاب

د ۱۹۲۰ عیسوي کال د جون د میاشتي په یوه شپه یو مهیب ظلمت او تیاره د آستانې (استنبول) پر ښار غوړېدلې ده. هري خوا ته چپه چپایي ده. د ښار ټول وګړي په خپلو کورو ننوتلي د غم او اندوه په سین کي ډوب دي. د انګرېزانو د عمومي قوماندان چي په استانبول کي د هغه امر په سبب چي ده د استانبول و اهالیو ته د شپې ګرځېدو له ۸ بجو وروسته راه وزي او یا په هوټلانو، قهوه خانو او نورو تفریح ځایو کي ټولنه وکړي د انګرېزانو عسکري عمومي قوماندان د حفظ ماتقدم په سبب دا امر کړی دئ ځکه دی پوهېږي چي په دې ورځو کي استانبول د خفیه ټولنو ځانګو او د انقرې د احرارو یعني کمالیانو د پروپاګنډ دوهم مرکز ګرځېدلی دئ او د دې ځای وطن دوست وګړي او زلمیان د دوی په طرفداري او حمایت کي د مرکز (انقره) د رارسېدونکو هدایاتو سره سم اجراآت کوي. نو په دې سبب د انګرېزانو عمومي قوماندان ېرېده چي مبادا د دوی د تحریک په اثر یو پلا د استانبول په ښار کي یو عمومي انقلاب پېښ سوی هري خوا ته ډب و آخ پېښ نه سي.

په دې وخت کې د استنبول د ښار ټوله سړکونه، بازارونه او کوڅې د خلکو له تردد او تګ و راتګ څخه بالکل خالي دي. که چیري کوم څوک پر سړک، بازار او یا کوڅه کې لیدل کېږي نو هغه د متحدینو هغه عسکري دستې او بلوکونه دي چې د حفاظت او آرامۍ د ساتنې په نامه د عسکري قوماندان په امر د ګزمو او یا د تعین سوي پیرو په څېر ولاړ او یا ګردش کوي. پر هغه سړک چې د ښکلي (مارمورا) بحیرې پر غاړه اوږد واقع دئ او له سرکجۍ څخه تر فاتح پورې چې ټوله د مسلمانانو محله ده او پرته د مسلمانانو د بل مذهب کوم سړی استوګه نه پکښې کوي د عساکرو کوچنۍ کوچنۍ ډلې توپک پر اوږه تګ راتګ کوي. په دې دستو کې اکثر ایطالوي او فرانسوي عساکر دي. پر هغو سړکانو او کوڅو کې چې د (پل غلطه) څخه و پیرا او تر (بیک اوغلو) تللي دي بېله انګرېزي او څه یوناني عسکرو بل د ښار سړی نه لیدل کېږي. هري خوا ته د مرګ په څېر چپه چپایي ده او بېله دغو ګزمو د پښو له کړپې څخه بل شی نه اورېدل کېږي.

په دې ورځو کې که چیري کوم سیاح د تورکیې و دې ښکلي پلازمېنې ته چې څو کاله دمخه د سیاحینو مرکز ګڼل کېدی او له هري خوا به یې د دې ښکلو او قدرتي مناظرو د لیدلو له پاره هجوم راوړ، راسي او دا وېروونکې منظره وګوري چې د ښار هغه استېدونکي چې پخوا به تر نیمو شپو په ګرځېدو او خرید و فروش اخته وه او س ټوله په خپلو کورو ننوتي دي، نو به ډېر متاثر سي. هغه ښکلي او عالیشاني ماڼۍ چې د مارمورې د بحیرې پر دواړو غاړو یعني پر یوه غاړه چې د آسیا خاوره او پر بله غاړه چې د اروپا خاوره ده، آباد دي: خاموشۍ و بې رڼایۍ په سبب په هدیرو کې ولاړ شین غزیو په څېر مهیب او

مخـوف ښـکارېږي. نـری شـمال چلېـږي او بېلـه هغـه ربړدو ونکـي پوښهاري څخه چي د دریاب پر غاړه د ماڼیو په ښو او باغچو کي له ولاړو سرو او ناجوگانو له ونو څخه د باد د چلېدو په سبب پورته کېږي بـل هیڅ ډول بږغ نـه اورېده کېږي. دا د سرو او ناجوگانو ونـي داسي ښکاري لکه چي مړي له هدیرو راپورته سوي دي او د ژوندیو په پلټنه کي یوې خوا او بلي خوا ته سرونه کږوي.

څو کالـه دمخـه استانبول د ترکیې د یوه ښکلي او زړه وړونکـي ښار په څېر پر دې غوړېدلې نړۍ آباد و، او د میني او محبت، امن و امان، عیش و عشرت، خوشحالۍ او مسرت مرکز او زانگو وه. د دې ښکلو قصرو، ماڼیو او عماراتو څخه د موسیقۍ زړه وړونکي بږغونه پورته کېدل. په هسکو او زړه وړونکو او متحیر کوونکو مسجدو کي به د شپې له خوا د واحد خدای د عبادت کوونکو هجوم لیدل کېدی. مسجدونه به د برېښنا په څراغو لکه ورځ روښانه وه، د بحیره مارمورا آسیایي غاړه په چي د (قناربولي) څخه تر (ارن گوئي) اوږده پرتـه ده د گلابو د پراخو قطعو او نورو خوشبویو گلانو وږمه به د بحر د غاړي تولـه هـوا معطره کړې وه، دا هغـه دارالاسلام دئ چي پـه هغـه کـي د حضـرت رسـول اکـرم ﷺ صحـابي حضـرت ابـو ایـوب انصـاري رضي الله عنه استراحت لري. دا هغه اسلامي مرکز دئ چي په هغه کي د پاصوفیا په څېر ښکلی او وتلی مسجد آباد دئ. آه! نن څه ورپېښه ده چي یو په یوه په دلخراشو او حزن راوړونکو مناظرو مبدل سو؟ اوس ولـي د هغـه عظمـت او شـکوه پـر ځـای د یـاس او مړاویتـوب مجسـمه او مرقـع گرځېدلی دئ؟ دا ځکه چي د پردو قومو عساکر په دې ښار راننوتلي خپله آغایي او حکمراني پر کوي. د دوی آزادي یې ورسلب کړې ده. د دوی پـر حرکـت قیـودات ایښـوول سـوي دي او د محکومینو پـه څېـر

معامله او سلوک ورسره کېږي. د شپې د وتلو او ګرځېدلو اجازه ورته نسته.

د (۱۹۲۰) عیسوي کال د جون د (۹) تاریخ په شپه چې د استانبول پر ښار چپه چپایي او تیاره غوړېدلې ده او هیچا ته د وتلو اجازه نسته یو هندوستانی سړی چې دودیرش (۳۲) کلن ښکاري د دې ښار په تنګو کوڅو کې د انګرېز عساکرو چې پر پیرو ولاړ او پر ګزمو ګرځېدل تر منځ تېرېږي او ګرځي. که چیري کوم عسکر پر ده اشتباه وکړي او یا د ده څخه په دې توره شپه د راوتلو سبب او علت وپوښتي نو دی د شپې د ګرځېدلو اجازه نامه و دوی ته ور وښیي. عسکر چې دا اجازه نامه وګوري یو ګام تر شا سوي و ده ته سلام وکړي.

د دې سړي د قیافې څخه داسي ښکاري چې دی لوړ شخصیت لري او د اقتدار خاوند دئ. انګرېز عساکر پر هر بندر باندي خپل اطمینان حاصل کړی او بیا و ده ته عسکري سلام وکړي او نور مزاحمت یې نه کوي.

هندي سړی د (سرکجي) له ګذر څخه تېر سو او هغسي لاري ته راواوښت چې د ایاصوفیا د جامع و خوا ته ځي. په سرعت سره یې هغه پراخ میدان چې د سلطان احمد جامع او ایاصوفیا جامع تر منځ واقع دئ قطع کړ او بیا و هغي تنګي کوڅې چې د بحیره مارمورا و خوا ته تللې ده وګرځېدی. تر څو دقیقو تلو وروسته د دریاب د غاړي و سړک ته راووت او س د ده مخامخ د بحیرې پر هغه غاړه د آسیا د براعظم خاوره ده او دی پخپله د اروپا پر خاوره ولاړ دئ. د ده په وړاندي د بحیرهٔ مارمورا پر هغه غاړه د (اسکدار) مقام د توري شپې د ماتم په تور لباس کي نغاړلی واقع دئ او د سرو او ناجوګانو جګي وني یې

داسي ښکاري لکه چي د ډېبان يو له بله څخه ليري ولاړ او پوسه هاري لري.

دا هندوستانی سړی چي د بحيرې و غاړه ته ورسېده يو څو دقيقې ودرېدی او بيا د هغه عمارت و خوا ته رهي سو چي د سړک پر غاړه مخ و بحيرې ته واقع دئ. هر کله چي د دې عمارت و دروازې ته ورسېدی نو په دقت سره يې شاوخوا وکتل. وروسته تر هغه چي ښه يې يقين سو څوک د ده تعقيب او څرک نه وهي نو يې ورو دروازه خلاصه کړه او په عمارت ورننوتی. دروازه يې بيرته په ځان پسې وتړل او په ځينو کي وخوت. تر دهلېز تېر سوی و يوې لويې خونې ته ورغی. د دې خونې کړکۍ د بحيرې و خوا ته خلاصېدلې، يو نری تلاطم په بحيره کي ليدل کېږي او څپې يې د غاړې سره موښتې.

هندوستانی چي و لويې خونې ته ورننوتی نو سم دستي يې څراغ ولګاوه او پر چوکۍ باندي و يوه مېز ته کښېنوست، له جيبه څخه يې کاغذونه را وايستل او تر ډېر وخت پوري د هغو په لوستلو بوخت و، د مکتوبو تر مطالعې وروسته له چوکۍ څخه راولاړ سو او و يوې کړکۍ ته د بحيرې و خوا ته ورغی او ورو يې خلاص کړه. سر يې له کړکۍ څخه وايستلی و بحيرې ته يې په ځيل وکتل. تر څو دقيقو وروسته يې په رمز سره وټوخل. د بحيرې له خوا څخه يې نری شپېلکی تر غوږ سو. دې شپېلکي د ده تندی وغوړاوه، لږ څه يې په لوړ ږغ وويل:-

"درمهار! ته يې؟"

يو په يوه د بحيرې و غاړې ته يوه کوچنۍ کښتۍ راغله او يو کوچنوټی څراغ ولګېدی. د څراغ په خفيفه رڼا کي يو سړی ښکاره سو چي هغه هم هندوستانی و او د غه سړی درمهار نومېدی. کښتۍ د

بحيرې و غاړې ته ومښته او درمهار ځني راکښته سو او په هغسي لوړ
ږغ يې وويل :-

"محترم راجا ! درغلم".

وروسته د عمارت و دروازې ته ور رهي سو. هندوستانی سړی
هم د ځينو له لاري راکښته سوی دروازه يې ورته خلاصه کړه درمهار
داخل سو او دروازه يې ژر بنده کړه په ګډه د ځينو له لاري و هغه لويې
خوني ته راغلل. هندوستانی سړی بيرته پر خپل ځای پر چوکۍ باندي
د مېز و مخ ته کښېنوست او درمهار د ده و مخ ته د مېز پر هغه بله خوا
پر چوکۍ کښېنوست. وروسته هندي سړي ورته وويل :-

"درمهار ! ووايه په خپل مرام کي بريالی سوې او که يه؟"

درمهار : "محترم راجا ! زه په خپل مقصد کي کامياب سوم او ما
هغه ځای چي په هغه کي د کمالي ګوند (احرار تورکان) ټولنه کوي
کشف کړ".

هندی سړی : "ښه واقعه راته ووايه چي څنګه کامياب سوې؟
وګورم څومره زحمت دي ګاللی دئ؟"

درمهار : "زه د قاضي کويي د محلې د يوه غريب سړي په توسط
بريالی سوم او د هغه سرای پر دېوال هم وختم چي په هغه کي کماليون
غونډه کوي".

هندی سړی : "ته قاضي کويي ته هم تللی وې؟"

درمهار : "هو کې ! هغه سرای چي ما يې ذکر وکړ د بحيره
مارمورا پر غاړه واقع دئ. په دې سرای کي د کمالي ګوند ټولنه کوي
او دوی دا سرای د دې له پاره ټاکلی دئ چي دغه ځای له آستانې
(استانبول) څخه څه واټن ليري دئ، او هيڅوک و دې خوا ته نه متوجه
کېږئ".

هندی : "آيا ته کولای سې چي د کماليونو د ګوند غرض او غايه معلومه کړې چي دوی څه مقصد لري؟"

درمهار : "هو کې ! ولي يې نه سم معلوم ولای. تاسي به د خپلي وعدې سره سم زما د دې خدمت ښه معاوضه را کړئ".

هندي سړي چي د درمهار وروستني الفاظ او جمله واروېدله نو يې وخندل او بيا يې ورته وويل :-

"درمهار ! مطمئن اوسه ستا د زحماتو او کوښښو به ښه معاوضه درکړه سي. ښه اوس نو کيفيت راته ووايه. ستا کاميابی زه خوشحال کړم او ډېر د رڅخه راضي يم".

درمهار چي د هندي سړي له تعهد او اظهاراتو څخه مطمئن سو او ويې ليدل چي هندی سړی په ډېر اشتياق او مينه د واقعاتو د اروېدو له پاره غوږ نيولی دئ نو يې وويل :-

"زما آغا مصطفی صغيره (د هندي سړي نوم دئ) دا زما له قوي څخه وتلې ده چي زه و تاسي ته ستاسي پر کاميابی لکه چي ښايي تبريک ووايم. يوازي ستاسي په متانت، فراست مدبرانه اقداماتو او لارښوونه زه کامياب سوم چي د آستانې د مسلمانانو پر جذباتو عبور حاصل او دوی خپل معتقد وګرځوم. ما د استانبول وګړي په دې متيقن کړي دي چي تاسي د هندوستان د خلافت کوميټي يو فعاله او خورا مينه درلوونکی غړی ياست. د استانبول وګړو تر دې يقين حاصلولو وروسته ستاسي څخه خورا لويي هيلي لري. هيڅوک تاسي د حال له حقيقت څخه خبر نه دئ. حتی اوس دوی دا ټينګ يقين لري چي تاسي د اسلاميه جامعې يو صحيح او صادق غړي ياست، محترم آغا ! لنډ عرض به و تاسي ته وکړم، چي اوس تاسي د دې مملکت د مسلمانانو پر جذباتو او احساساتو بشپړ اقتدار لاس ته راوړی دئ.

زه د جون په (۷) تاریخ په کښتۍ کي سپور سوم او د (سرای بیروني) ښخه و (قاضي کوي) ته وخوځېدم. هلته چي ورسېدم نو یو وطندوست تورک مي وموند چي هغه د شرق او اسلامي مسائلو سره ډېره مینه درلوده. ما د هغه سرې سره مینه ډېره ښکاره کړه او د هندوستان پر وینبتوب او سیاسي وضعیت باندي مي خبري ورسره شروع کړې زه ډېر ورسره بې تکلف سوم او داسي مي ورته څرګنده کړه چي د هندوستان مسلمانان د خلافت د مسئلې سره ډېره علاقه او مینه لري او د خلافت په لار کي د قدر وړ اقدامات او اجراآت کوي. دې سړي زما و خبرو ته په ژوره مینه او توجه غوږ نیولی و. ما چي به د ده مینه او توجه په دې اندازه ولیدله نو په زړه کي خورا خوشحاله سوم او یقین مي سو چي دا سړی ما د خپلو جعلي خبرو په تور کي ونیوی. د ده سره مي خبري کولې او ورو ورو مي خبره د انقرې د تحریک و خوا ته راوګرځوله، دی د انقرې له واقعاتو څخه ډېر متاثر سو او جذبات یې پر ښور راغله، د حماست جوش بې طاقت کړ فوق العاده بریښ یې په سترګو کي ښکاره سو. ده و ما ته وکتل او وې ویل: وګوره په دې وخت کي سره د هغه چي د انقرې روابط د ټولي نړۍ سره شلېدلي دي خو بیا هم دغه د اسلام مینان د عالم اسلام خصوصاً د هند د آزادۍ له پاره څو مره زیار کاږي. که څه هم په هندوستان کي په کروړو مسلمانان سته لیکن تر اوسه هیچا زموږ سره مرسته بلکي د همدردۍ اظهار لکه چي ښایي نه دئ کړی. موږ (اصرار تورکان) ټل خپل ټټرونه د هغو مظالمو په مقابل کي چي انګرېزان یې د شرقي مملکتو او هندوستان سره کوي سپر ګرځولي دي او هیڅکله مو د شرق د مصالح او فلاح له پاره له قربانۍ ورکولو څخه ځان نه دئ ژغورلی، حتی په دې لار کي د خپل زړه ټوکران او اولاد مو هم قربان کړي دي.

ما چي د دې سړي ديني ټينګار، اسلامي جوش او په عين حال کي سادګي وليدله نو ټينګ يقين مي سو چي دا سړی ضرور زما په دام کي لوېږي. ځکه اکثراً ليدل سوي دي متدين خلک د هغو خلکو په مقابل کي چي مذهبي عقيده يي خرابه وي ژر فريب خوري. په هر صورت ما د هغه سړي طبيعت فوراً درک کړ او د ده په وړاندي مي د تزوير دام وغوړاوه او د کماليونو (احرار تورکان) تعريف او توصيف مي شروع کړ او دا مي ورته ښکاره کړه بلکي وريقين کړه چي د ټوله عالم اسلام د کماليونو سره نه صرف همدردي لري بلکي ټينګ عزم يې کړی دئ چي د دوی سره همکاري وکړي ملا يې ټينګه وتړي. تر دې وروسته ما ستاسي نوم و ده ته ور واخيست او ورته و مي ويل چي وګوره څو مره تکاليف او زحمتونه يې ګاللي له کوم ځای څخه و استانبول ته راغی چي د خپل ګوند خلافت له خوا هر ډول مرسته د انقرې د کماليونو سره وکړي او شپه و ورځ په دغه کار بوخت دئ. زه اميد لرم ژر به دی (مصطفی صغير) بشپړ همکاري د انقرې د ګوند سره وکړي او په خپل مهم مقصد کي به کامياب سي.

دې تورک چي ستاسي نوم واروېد، تندی يې له خوشحالۍ سره وغوړېدی، وې خندل او ويې ويل :-

"ښه ښکه زموږ دا مسلمان ورور (مصطفی صغير) عالم اسلام خصوصاً د تو کرانو سره د زړه مينه او محبت لري او د دغي ميني په اثر له هندوستان څخه تر دې ځای پوري راغلی دی او غواړي چي د تورکانو د وطني جد و جهد له پاره کار وکړي او د هند د مسلمانانو او ترکانو تر منځ علايق زيات کړي، ټينګه همکاري وکړي دا هم را معلومه ده چي دی په هندوستان، افغانستان، ايران او عراق کي د ښه رسوخ او اقتدار خاوند دئ؟ هر کله چي ما د خپلي خوا و ده ته پوره

اطمینان ورکړ نو ده اصرار وکړ چي د ده سره څو شپې تېري کړم. ځکه چي دی هم مجرد و نو ما هم ورسره خوښه کړه او تر څو شپو تېرولو وروسته چي زما یقین سو دا سړی چي نوم یې (ذکي بک) و او زما اخلاص او محبت ورته څرګند او اوس پر ما بشپړ اعتماد لري نو یوه ورځ سهار مي د خبرو په ترځ کي ځني وپوښتل چي زه تر اوسه په دې نه یم پوهېدلی چي کمالیون د څه مقصد له پاره د یونانیانو سره جنګېږي او د روس د بالشویکانو سره یې څه د دوستۍ تعلقات قایم کړي دي له دې څخه څه ګټه ده؟ آیا دا تعلقات څه ګټه هم رسولای سي او که یه؟

ځکه چي ذکي بک خورا دیندار او ساده واقع سوی و نو په دې زما د پوښتني په شا وخوا کې هیڅ فکر ونه کړ او هیڅ ډول تردد ورپېښ نه سو، ځکه نو بېله تامل او ځنډه یې راته وویل :-

"د کمالیونو تورکانو دا ټوله زیار او هڅه اوس صرف د دې له پاره ده چي تورکیه د متحدینو له پنجې څخه خلاصه کړي او یو مستقل سلطنت جوړ سي او هم کوښښ کوي چي په مشرق کي د انګرېزانو رسوخ او اقتدار ته صدمه ورسوي، بلکي غواړي د انګرېزانو نفوذ محوه کړي. د دوی لومړی او مهم مقصد دغه دئ".

تر دې وروسته ذکي بک راته وویل چي په آستانه (استانبول) کي هم یوه پټه ټولنه سته چي راساً د کمالیونو سره اړه او ارتباط لري او دا ټولنه شپه او ورځ د برطانیا د اقتدار او نفوذ په تباه کولو بوخته ده".

بیا ده د هغو خلکو نومونه راوښوول چي د دې ټولني غړي دي او دا یې هم راته وویل چي دی پخپله هم د دې ټولني یو غړی دئ. تر دې بیان وروسته ده زما څخه هم په ټینګه وغوښتل چي زه هم د دې ټولني یو غړی سم او و هغو مجلسو ته بېله شلېدلو او ځنډ پیښېدلو په قاضي

کويي کي چي د متحدينو د عسکري نګرانۍ ځخه ګوښه واقع سوی دئ د شموليت له پاره حاضر سم. ما هم ټينګه وعده ورسره وکړه. هر کله چي ما بشپړ معلومات له ده ځخه لاس ته راوړل نو ما پښتين مي له ده ځخه رخصت واخيست او ورته ومي ويل چي زه د يوه کار له پاره ځم انشاء الله سبا به بيرته راسم او بيا به مصلحت سره وکړو. هر ډول چي ته مشوره راکړې هغسي اجراآت به وکړم او په ګډه به و دې اسلامي خدمت ته ملا وتړو. د ده ځخه چي رخصت سوم او شپه مي په يوه هوټل کي تېره کړه. سبا د خپلي وعدې سره سم د بحيره مارمورا پر غاړه پر هغه ځای يعني د ذکي بک په کور کي مي د ده سره کتنه وکړه. دی زما له راتګ ځخه ډېر خوشحال سو. ما زديګر ما او دی د کوره راووتو او ورو ورو دوه په دوه د بحيره مارمورا پر غاړه چي هيڅوک نه وه په قدم وهلو مصروف سوو.

ما هم د بحيرې د غاړې له دې ښکلي منظرې ځخه چي و مړي ته يې ژوند باخښه خوند اخيست. لمر ورو ورو شانه ورانه د لمر لوېدو خوا ته تی او وروستنۍ وړانګي يې د بحيره مارمورا پر خاموشو ځپو لوېدلې، د مين او ميني د نا آرام زړه په ځېر رېږدېدلې او داسي ښکارېدلې لکه چي څوک سره زر پر چا پاشي. هوا ټوله د شاوخوا د ګلانو په وږمو معطره وه. د بلي خوا د لمر طلايي وړانګي د آستانې د جوامعو پر لوړو منارو او قبو ځلېدلې. په دې وخت کي ما د ذکي بک سره د استانبول پر دې زړه وړونکو مناظرو باندي مذاکره کوله. لنډه دا چي موږ دواړه ورو ورو خبري سره کولې او له يوې محلې ځخه و بلي محلې ته تلو څو هغه و قاضي کويي ته ورسېدلو.

قاضي کويي له موده ځخه دومره ليري نه دئ، بلکي د موده په منځ کي واقع دئ. ذکي بک تر هغه ځای پوري و ما ته بيانات کول او

ما غوږ ورته نیولی و، ځکه چي د ی پخپله هم د کمالیونو له ډلي څخه و نو یې د هغو په شاوخوا کي معلومات راکول. که څه هم دا ټوله لار چي په تنګو او پراخو کوڅو کي تېرېدله خورا اوږده وه لیکن ځکه چي په خبرو اخته وو نو دومره تکلیف یې رانه کړ. هر کله چي و قاضي کویي ته ورسېدو نو ذکي بک و ما ته مخ راواړاوه او وې مسلو او د یوه عمارت د یوې کړکۍ و خوا ته چي د څراغ خورا ضعیفه رڼا ځني راوتله اشاره کړې وې ویل:-

"زما عزیز ملګرې! دا هغه سرای دئ چي په هغه کي د کمالیونو د ګوند ملګري ټولنه کوي".

د ذکي بک دې وینا زه ورپېږدولم خورا ډېر کوښښ مي وکړ چي د خپل صورت د رپېږدېدو مخ ونیسم او زیار مي وایست چي ذکي بک زما په اضطراب پوه او پر ما بد ګمان نه سي او زما ټوله کړه او زحمات برباد نه سي. ځکه نو فوراً مي وخندل او ومي ویل:-

"څه مبارک سرای دئ چي د ملت او وطن د آزادۍ د جد و جهد د وګړو د ټولني او مشورې له پاره وقف دئ".

په دې وخت کي لمر لوېدلی و او تکه توره تیاره هري خوا ته غوړېدلې وه. د شرق او جنوب و خوا ته بحیره مارمورا، باسفورس، دردانیال او بحیره اسود د خپلو ژورو تورو اوبو سره باد اسکي وهلې او یو فوق العاده تلاطم پېښ و. ځکه چي ماښام سوی و او د ښار و اهالیو ته د ګرځېدلو اجازه نه وه، ټوله وګړي په خپلو کورو کي په خاموشۍ سره په خپلو کارو او استراحت مصروف وه. ما هغه سرای په خورا دقت او ژوره کتنه سره وکوت او نښاني مي کړ. دا موقع ما د خپلو مقاصدو و لاس ته راوستلو له پاره ډېره مناسبه وموندله او غوښتل مي ځان د ذکي بک څخه خلاص کړم، ځکه ده و ما ته خورا

مهم اسرار ویلي وه او په عوض کي یې اصرار درلود چي اوس نو باید زه یو جرم وکړم څو د ده اعتقاد پر ما ډېر ټینګ سي. نو په دې سبب ما ټینګه اراده وکړه چي زه باید هرو مرو ذکي بک مړ کړم. ځکه که دی ژوندی وي نو ممکن دئ څه شکوک ورته پیښ سي او زما اسرار ښکاره نه سي. تر دې ټینګ عزم وروسته ما و ذکي بک ته ویل راځه چي د یو څو دقیقو له پاره د بحیره مارمورا پر غاړه وګرځو او له دې ښه هوا او موسم څخه استفاده وکړو. ذکي بک هم زما خواهش ومانه او دواړه د قاضي کویي څخه د بحیرې و غاړې ته راغلو. په دې وخت کي سپوږمۍ راوخته او تیاره ځایونه یې روښانه کړل، لیکن سره د هغه ما خپل عزم پرې نښود، موږ دواړه ورو ورو د بحر و غاړې ته نزدې سره تلو څو و یوه داسي ځای ته راغلو چي د سړک پر هغه څنډه چي و بحیرې ته ور څرمه وه یوه باغي چوکۍ پرته وه. ما د ذکي بک څخه د یو څو دقیقو له پاره د کښېنستلو غوښتنه وکړه، ده هم راسره خوښه کړه او دواړه مخ د بحیرې پر لور پر چوکۍ کښېنستلو. په دې وخت کي زموږ په شا و خوا کي هیڅوک نه وه. د بحیرې د باد اسکو په سبب بڼغ نه اروېدل کېده. ما دلته د ده سره خبرې شروع کړې او دی مي بالکل غافل کړ، هر کله چي بشپړ یقین مي سو چي دی بالکل غافل دئ نو په یوه پلا مي ور حمله کړه او د ده ستونی مي په دواړو لاسو داسي ټینګ ونیوی او کښېمیکښ چي فوراً یې ساه وپېچله سوه. څو کلکي خپې مي ټوري ورکړې. په ظرف د څو دقیقو کې ساه وختله، د کوټې کیلۍ مي د جېبه څني وکښله وروسته مي پر اوږو واخیست او د بحیرې و باد اسکو وهونکو اوبو ته مي وسپاره. د بحیرې تندو څپو د ده مړی یوووړ، زه مطمئن سوم ګواکي ما هیڅ د وژلو ارتکاب نه و کړی.

تر دې اجراآتو وروسته زه په بې غمه زړه بیرته و قاضي کویي ته

راغلم او ځان مي و هغه سرای ته ورساوه چي په هغه کي د کمالي ګوند اعضاو غونډه کوله. تقریباً نیمه شپه وه. زه د شا له لاري و هغه باغ ته ورواوښتم چي نوموړی سرای پکښي واقع و او بیا په یوه لو ونه کي چي و کړکۍ ته مخامخ وه وختم له ښه مرغه د دغي کړکۍ هنداري ماتي وې او د څراغ په رڼا کي دغه کوټه ښه ترا ښکارېدله، ما ولیدل چي کمالیون یو یو غلی، غلی راتی او په سرای به ورننوتل. زه تر ډېره وخته پوري په ونه کي پټ ناست وم او د دوی مراقبت مي کاوه. تر یوه ساعت وروسته دوی و دغي لویي کوټې ته راغلل او مجلس یې شروع کړ. ما د دوی ټوله اجراآت ولیدل او بشپړ مي یقین سو چي دا هغه ډله ده چي موږ یې په څرک وهلو پسې یو. بیا له هغه ځای څخه مي ځان د ذکي بک و کوټې ته راورساوه. شپه مي هوري تېره کړه او سهار د سپېدو چاودلو سره له هغه ځای څخه راووتم. دوې ورځي مي په هوټل کي تېري کړې او د کمالیونو د ډلي نور معلومات مي پسي بشپړ کړل او نن ماښام له هغه ځای څخه په کښتۍ کي را رهي سوی دا دئ تاسي ته مي ځان راورساوه. او س زه په خپله وظیفه کي کامیاب یم او د کمالیونو ټوله کیفیت مي لاس ته راوړی دئ". دا یې وویل او پټه خوله سو او د مصطفی صغیر و مخ ته یې په ځیر وکتل.

په دې وخت کي د مصطفی صغیر ښه بل رنګ سوی وه. صورت یې سره رېږېدی او په ډېره بېتابي سره به په چوکۍ کي یوې خوا او بلي خوا ته کېدی، ګواکي له یوې خوا دی له دې کامیابۍ څخه خورا خوشحال دئ او د بلي خوا د سړي د وژلو څخه متاثر ښکاري. درمهار چي پټه خوله سو نو مصطفی صتیر خورا بېتابه سو او په لوړ ږغ یې و درمهار ته وویل :-

"ولي پټه خوله سوې نور بیان وکړه (مسټر نیلسن) چي په دې

ښار کي د استخبارايي او جاسوسۍ د اداري رئيس دئ که چيري تا خپل خدمت په ديانت او صداقت سره وکړ نو تا ته به ښه معقوله معاوضه او مکافات درکړي، ښه بيا نو څه وسو؟"

درمهار چي مصطفی صغير بېتاب و موند نو يې وويل :-

"د استانې (استانبول) د کمالي ټولني مقاصد او اغراض کټ مټ د انقرې د ټولني په څېر دي، يعني دوی غواړي په عالم اسلام کي د برطانيا پر خلاف نفرت او بېزاري پيښه کړي او دوی له انګرېزانو څخه متنفر کړي. د آستانې کمالي ټولني دا ټينګه اراده کړې ده چي دوی به په استانبول کي و خپلو تبليغاتو او پروپاګنډ ته ادامه ورکوي او دلته به د انګرېزانو د برخلافۍ مواد سره راغونډوي او د فتنه و فساد اور به لګوي. ما صرف تر اوسه دومره معلومات لاس ته راوړي دي او اوس غواړم تر څو ورځو پوري و قاضي کويي ته ور نه سم ځکه د ذکي بک د مفقودۍ په سبب هلته يو هنګامه پيښه ده".

د درمهار پر وروستنۍ جمله مصطفی صغير و مسل او په عين حال کي د ذکي بک قتل دی متاثر کړ او په پای کې ورته وويل :-

"کشکي تا دا سړی نه وای وژلی، د سړي وژل خورا بد کار دئ او ټوله عمر د قاتل روح تر فشار لاندي او مضطرب وي".

که څه هم مصطفی صغير يو مجسم شيطان او د مکر و فرېب يوه ټوټه وه او د خپلو مقاصدو و لاس ته راوستلو له پاره هر ډول بد کاريې جايز ګاڼه ليکن د قتل او وينو تويولو څخه يې ښه نه راتله. تر ډېره پوري پټه خوله ناست و او په فکر کي ډوب و، په پای کې و درمهار ته مخ راوګرځاوه او وې ويل :-

"زه ستا له کاميابۍ څخه ډېر خوښ يم او تشکر کوم سر له سبا څخه به زه هڅه وکړم چي زه هم د دې ټولني غړی سم. ښه دئ او س ته

ولاړ سه او د سلطان د ماڼۍ پلټنه وکړه او څارکوه چې څوک تګ راتګ کوي؟"

درمهار په ادب سره و مصطفی صغیر ته سر ټیټ کړ او د وره و خوا ته رهي سو ، مصطفی صغیر ږغ پر وکړ او وې ویل :-

"و درېږه ! نه غواړم چې اوس تا خالي لاس ولېږم ځکه یو مهم خدمت دي کړی دئ اوس به تا ته یو لږ څه مکافات درکړم او بیا به آینده ګورو ".

دا یې وویل او مصطفی صغیر له چوکۍ څخه ولاړ سو . تجوری یې خلاصه کړه او څو دانې پونډونه یې را ایستلي و درمهار ته یې ورکړه او وې ویل :-

"دا واخله ولاړ سه په خپل کار بوخت سه".

درمهار پونډونه ځني واخیستل، تشکر یې وکړ او ولاړ.

د ده تر تګ وروسته مصطفی صغیر پر چپرکټ باندي وغزېدی او د درمهار پر بیاناتو او راپورټ یې غور شروع کړ. د ذکي بک د وژلو واقعې دی ډېر مضطرب کړی و او هره هره پلا یې تاسف کاوه چې یو بېګناه سړی چې جرم یې صرف دومره و چې و اسلامي پروپاګنډ ته یې ځان ورنږدې کړی و او په اسلامي تحریک کې ډېره دلچسپي اخیسته ووژل سو . لیکن د ده دا اضطراب تر ډېره پوري پاته نه سو او نورو افکارو غلبه پر وکړه او بلي خوا ته یې بوت، تر څو دقیقو وروسته له چپرکټه ولاړ سو کښته ولاړ او د سرای دروازه یې وتړله او بیرته راغلی له کړکۍ څخه یې د بحیره مارمورا و خوا ته وکتل. د درمهار کښتۍ له ځنډي څخه رهي سوې وه او د بېروني سرای څخه تېره سوې د باسفورس و خوا ته چې هلته شاهي ماڼۍ وې خوځېدله، مصطفی صغیر چې د درمهار کښتۍ چې په تېزي سره و

هغي خوا ته تله وليد له نو يې ومسل او د ځان سره يې وويل :-
"په روپو له انسان څخه څه کارونه اخيستل کېږي، دا سرکوزی شی پر ديني همدردي او مذهبي جذباتو هم غالب گرزيلای سي. حتی په بشر کي ښه خلق، مروت، انسانيت او طبيعي همدردي هم وژني".
وروسته مصطفی صغير له کرکی څخه و چپرکټ ته راغی او پر وغزېدی او په داسي شېرين خوب بيده سو چي گواکي ده کوم جرم نه دئ کړی او نه د ذکي بک د وژلو په جرم کي د درمهار سره شرکت لري.

دوهم فصل

مصطفی صغير

په انگلستان کي داسي مکتبونه او لېسې سته چي په هغو کي د پروپاگنډ (تبليغ او اشاعت) تعليم او تدريس کېږي. د دې کار له پاره تر ټولو لو لېسه په لندن کي ده چي په هغه کي په مشرق کي د پروپاگنډ کولو مخصوص اصول ورښوول کېږي او په دې لېسه کي صرف هغه کسان شاملېدلای سي چي د شرقي اقوامو په مختلفو مذهبو او عقايدو بلد او د هغو د قبايلو په هر ډول عاداتو، عنعناتو او خواصو بشپړ معلومات ولري.
مصطفی صغير د (۱۹۰۹) عيسوي کال دمخه د هندوستان په اسلامي محمديه عليگړهـ فاکولته کي تعليم کاوه. دی له دې

فاکولتې څخه ووت او د اعلی تعلیم کولو په نسبت و انګلستان ته وخوځېدی. لندن ته چې ورسېدی نو د ځینو لوړو انګرېزانو سره یې چې د هغو په جمله کې ماتېکو د هند وزیر هم و، لیدنه وکړه او له هغو څخه یې غوښتنه وکړه چې د ده سره یعني مصطفی صغیر سره مرسته او معاونت وکړي چې دی د آکسفورډ په پوهنتون کې د تعلیم حاصلولو له پاره شامل سي او کوښښ وکړي چې دی خپل تعلیم د آکسفورډ په پوهنتون کې د انګلستان د حکومت په پیسو وکړي. خورا ډېر زیار یې وایست، د انګلستان د ډېرو لوړو خلکو دروازې یې وټکولې، څو په پای کې دی په خپل زیار کې کامیاب سو او د انګلستان د حکومت په مصرف د اکسفورډ په پوهنتون کې د تعلیم اخیستلو له پاره شامل سو.

مصطفی صغیر درې کاله په اکسفورډ کې تعلیم وکړ، تر هغه وروسته د انګلستان حکومت و ده ته تحریک ورکړ چې دی د لندن و هغه فاکولتې ته ور ولېږي چې په هغه کې د پروپاګنډ کولو د اصولو تعلیم ورکړه کېږي. هغه و چې ده هم دا خبره خوښه کړه او نوموړي فاکولتې ته ور ولوېدی. هر کله چې ده دا فاکولته ولوستله او فارغ التحصیل سو نو د انګرېزانو حکومت دی فوري په یوه مهم کار وګماره. دا د (۱۹۱۴) عیسوي کال واقعه ده. دا هغه وخت و چې د دنیا لومړی لوی جنګ موښتی و او د مشرق او مغرب وچ و لانده یې سوځل، د جنګ لمبې هري خوا ته راخرخېدلي وې.

د مصطفی صغیر دې ماموریت په هغه مهم کار اړه درلوده چې په سویټزرلینډ کې نوی په وجود راتلونکی و، د نوموړي مملکت د جینوا په ښار کې تورکانو غوښتل چې یوه ټولنه جوړه کړي، لیکن د دې ټولني مقصد او غایه نه وه معلومه. ځکه نو د انګلستان حکومت

د دې کار له پاره مصطفی صغیر وټاکه. مصطفی صغیر چې په دې ماموریت مقرر سو نو یې لومړي خپل نوم واړاوه او د هند د مشهور زعیم او رهنما مولانا محمدعلي نوم یې پر ځان کښېښود او جینوا ته وخوځېدی. هلته چې ورسېدی نو یې فوراً د هند د نماینده په نامه ځان و دغه ټولني ته داخل کړی غړی یې وګرځېدی، تورکان د ده سره د مینې او محبت او اخلاص له لاري وړاندي راغلل. ده هم د منافقت پوښ پر ځان غوړولی خپله ژوره مینه یې و دوی ته ورڅرګنده کړه او تل به یې کوښښ کاوه چې خپل جعلي زړه سوی، مینه او همکاري په حقیقي ډول سره ور وښیي. په پای کې په منافقت سره ځان ډېر ور نژدې کړ او د تورکانو د دې ډلي اسرار یې لاس ته راوړل، او د هغه بشپړ اطلاع یې د انګلستان و خارجه وزارت ته ورکړه. د اروپا د جنګ په پای کي چې متحدینو د تورکیې پلازمېنه آستانه (استانبول) لاندي کړ او د دوی عساکر د دې اسلامي مملکت په مهم ښارکي خپاره سول، نو په انقره (د تورکیې اوسنی پلازمېنه) کي د تورکیې وطن دوست وګړي او اشخاص چې مشر یې مصطفی کمال پاشا و سره راغونډ سول او دلته یې یوه ټولنه د (احرار تورکانو) په نامه جوړه کړه، دې ټولني خپل اجراآت شروع کړه. انګرېزان بیا مشوش او مضطرب سول او بیا یې خپل دوست او نمکخور مصطفی صغیر راوغوښت او یو مهم خدمت یې ور وسپاره، یعنی دیې یې و آستانې ته ولېږه چې هلته تللی د ټولو هغو اجراآتو چې د انګلستان پر خلاف کېږي معلومات لاس ته راوړي او مفصله اطلاعات یې د انګلستان و حکومت ته ورکړي.

مصطفی صغیر چې استانبول ته ورسېدی نو تر ټولو لومړی یې د آستانې د وګړو په وړاندي د خپلې تقوی، طهارت او د افکارو بې

آلایشۍ تظاهرات وکړه. هر ځای به یې د ترکیې په طرفداري کې وینا وي کولې او اکثراً به و جامعګانو او مسجدو ته حاضرېدی او تبلیغات به یې کول. د ترکانو په خصوصي مجالسو کې به یې شرکت کاوه او خپله همدردي او مینه به یې څرګندوله. تل به یې د انګرېزانو څخه د نفرت اظهار کاوه او خپل بغض او عداوت به یې نسبت و دوی ته ښکاره کاوه. په لږ مدت کې خپل نفوذ د جعلکارۍ له لارې په ترکانو کې خپور او ټینګ کړ. د ده دا جد و جهد او د خلوص او صداقت اظهاراتو د استانبول په ټولو وګړو کې داسې موثر واقع سو چې نه د عوامو او نه د متوسطي طبقې څخه و هیچا ته د ده په مینه او محبت او صداقت کې شبه ورپېښېدله. هر څه چې ده ویل اهالیو پر هغه اعتماد او یقین کاوه. مصطفی صغیر یوازې خبرې نه کولې، بلکې د ترکیې د ملي او مذهبي انجمنو سره به یې مالي امداد او مرستې هم کولې او د ترکیې د بې کورو او پناه ګزینانو او بېوزلو سره به یې معقول اعانت کاوه.

مصطفی صغیر په لږ مدت کې د استانبول پر مسلمانانو بشپړ اقتدار حاصل کړ. په هر ځای کې وګړو په ورین تندي و ده ته هرکلی وایه. تر دې موقعیت موندلو وروسته ده کولای سوای چې د عموم اهالیو افکار په سهولت سره ځان ته معلوم او و خپل مرکز ته یې اطلاع ورکړي. چنانچه تر دې کامیابۍ وروسته د مصطفی صغیر خپل اجراآت شروع کړه او ځیني معزز ترکان یې خپل همفکره کړل او دوی یې د انګرېزانو د جاسوسۍ په هغه اداره کې چې په استانبول کې د نیلسن په مشرتوب کې پټه دائره وه شامل کړل.

مصطفی صغیر د استانې په بک اوغلو کې یو ښکلی او نفیس عمارت په کرایه اخیستی و چې مخ یې د باسفورس و خوا ته و. پرته له

دې یو بل کوچنی سرای یې هم کرایه کړی و. دا سرای د سلطان احمد د جامع او آیاصوفیه د جامع تر منځ واقع و.

د بک اوغلو عمارت ده د خپل ملاقات، د دوستانو د راتلو او لیدلو او مذاکرو او صحبت له پاره مختص کړی و، او په کوچني سرای کي به دی په خپلو پټو او نامعلومو اجراآتو او افعالو بوخت و. په آستانه کي مصطفی صغیر د یوه متمول سړي په ډول ژوند کاوه، او خورا ډېر مصرف یې درلود ځکه د انګرېزي حکومت له خوا و ده ته د دې مصارفو له پاره کافي منظوري ورکوله کېده. د ده زیاتره مصرف په خیریه کارو کي د مرستي ورکولو له درکه څخه و.

د ده د فوق العاده مصارفو په سبب د اېلري د اخبار مدیر فرید جاوید هم د ده سره ورګډ سوی و. فرید جاوید د مصطفی صغیر په خبرو غولېدلی و او دی یې یو ننګیالی او د اسلام او مسلمانانو یو همدرد او غیر غوره کوونکی ګڼلی، د زړه له کومي یې معتقد سوی و او تر دې اندازې یې د خپل اقتدار واګي و مصطفی صغیر ته سپارلي وې چي هري خوا ته چي به یې غوښتل و ده ته یې حرکت ورکاوه او په ابتداء کي په غیر شعوري ډول سره د ده په ذریعه ځیني کارونه کول.

یو بل سړی چي عزت افندي نومېدی هم د مصطفی صغیر سره د ده په کارو کي مرسته کوله. دا سړی پخوا د بغداد د ښاروالی او د رئیس معاون و. مصطفی صغیر دی په استانه کي د کمالیونو د حرکاتو او جد و جهد پر تعقیب کولو مامور کړی و. دا و د مصطفی صغیر د ژوند لنډه سوانح او وظایف چي په استانبول کي د استېدلو تر ورځو پوري کړی و.

سره له دې چي د ده ژوند د اسرارو ډک او یوه معما وه لیکن بیا هم اکثرو وګړو دی یو مخلص مسلمان ګاڼه، د بلي خوا ټوله پر دې

متفق وه چي مصطفی صغیر یو غښتلی او توریالی سړی دئ او ګردو دا عقیده درلوده چي دی و خوړا مهمو او لویو کارو ته ګوتي ورنږدې کوي او په زښت صبر او استقامت هغه تر سره کوي او په دې خصوص کي هري معرکې ته ورد مخه کېږي او په هغه کي بریالی ګرځي، د استانې ټولو مسلمانانو دا عقیده درلوده چي دی د نړۍ د هغو نوابغو څخه دئ چي د خپلي ارادي قوې په سبب یو خورا مشکل کار هیڅ نه ګڼي او پر هغه بری موندي، لیکن سره د دې محضې ژوندون چي د اسرارو پټې خزینې یې درلودې خو بیا یې هم ځینې متردد افکار درلودل. که څه هم ده په خپل نمایشي او مصنوعي ژوند سره نور خلک غولول او خپل ژوند یې په خطر کي اچولی و بیا یې هم خپل د ژوند سره ډېره علاقه درلوده او خوښاوه یې او دا ځکه چي دی هم یو انسان و. انسان کله کوم شی خوښوي او کله تاوان هم ګالي، ګاهي اذیت هم ویني. کله د دردناکي واقعې څخه متاثر کېږي هم. حتی د ده سترګي د تکلیف او اذیت په اثر له اوښکو ډکي سوي څو څاڅکي هم توی کړي.

مصطفی صغیر د یوې تورکۍ پېغلې نجلۍ سره چي نوم یې (جنان) و مینه درلوده او دی به خپله دې مینه کي تل ډوب و او د آینده ژوند تصورات به یې تل په دماغ کي ګرځېدل او د خیال په عالم کي به یې ځان بریالی باله. لیکن په حقیقت کي د ده دا مینه بالکل یو طرفه وه، ځکه چي جنان د ده منحوس رنګ نه خوښاوه او دا یې په زړ پلا ښه تره ګڼله چي د مصطفی صغیر په نسبت چي په آستانه کي خلکو یو بداې سړی او راجا باله د خپل قوم د یوه خوار سړي سره واده وکړي. که څه هم د مصطفی صغیر زړه هغه وخت هم چي دی په آستانه کي د جاسوسۍ او استخبارېې پر کار مامور و د یوې رېګني مځکي په څېر له هیڅ شي څخه نه متاثره کېدی او د دې صلاحیت یې نه درلود، لیکن

د محبت او ميني اوبو د ده دا ريګنه او ښه مځکه يو چمن ګرځولی و، او لکه چې د سيند او بحر پر غاړه خود رويه چمبېلی راشين سوی او په هوسايي سره هري خوا ته خپلي ريښې ځغلوي او لوی بوټی ګرځي. دغه ډول د جنان د ميني بوټی د ده د زړه په ښاره او ريګنه مځکه کي ريښې نيولې، د الفت تنې وده وکړه.

که څه هم جنان د مصطفی صغير څخه نفرت درلود او غوښتل يې له ده څخه تل ليري وي، ليکن کله کله به د مسکنت او خواری په سبب مجبوره سوه چې د دې تور رنګ سړي مصطفی صغير سره په ورين تندي ملاقات وکړي.

په حقيقت کي جنان د يوې لويي کورنۍ نجلۍ وه، ليکن اوس د دې په کورنۍ کي هيڅ نارينه هم ژوندی نه و پاته سوی. ځکه ټوله نارينه يې په لومړي لوی جنګ کي و شهادت ته رسېدلي وه.

مصطفی صغير تر حد ډېر د جنان احترام او مراعات کاوه، د دې د مصارفو له پاره به يې خورا ډېر مبلغ ورکاوه او د دې څخه به يې نور هيڅ غوښتنه نه کوله. بلکه دې چې د ده سره په بې تکلفۍ ملاقات وکړي او د خپل بريښنا په څېر مسلو سره د ده په دام کښېوتلی زړه ته چې لکه بسمل تيپېږي تسکين ورکړي.

جنان د باسفورس پر غاړه په يوې ښکلي ماڼۍ کي سکونت درلود، چې مخ يې ټوله زينتي تاکويټ و، د ماڼۍ کټارې هم په زينتي بوټو پوښلي وې، د مصطفی صغير کور هم د جنان و ماڼۍ ته نږدې واقع دئ، حتّی اکثراً مصطفی صغير د خپلي کړکۍ څخه د جنان د ماڼۍ لوړي کړکۍ په خورا هوسايي سرهويني او کله کله د ماڼۍ په يوه کنج کي جنان ويني چې د خپلي باغچې د ګلابو بوټو ته هغه وخت چې شبنم خپلي روڼي مرغلري د ګلابو پر پاڼو د دې د راتلو په استقبال

پاشلي وي او به ورکوي.
مصطفی صغیر د هغه تقرب حاصلولو له پاره چي د ده یوازینۍ آرزو چي د جنان د واده څخه مراد ده تر سره سي خورا ډېر کوښښ کوي، لیکن تر او سه پوري په خپل مقصد کي ناکام دئ او هر کله چي مصطفی صغیر و دې ته د خپلي میني او محبت اظهار وکړي نو دا تل په ښکاره په جواب کي ورته وو ایي چي د دې ضعیف او کمزوره زړه تر او سه په دې زیار کي دئ چي مصطفی صغیر وپېژني او تر او سه هغه وخت نه دئ رارسېدلی چي دا د ده سره د واده کولو قول وکړي، د دې رډ جواب ورکولو سره سربېره مصطفی صغیر نا امید سوی نه و، ځکه چي ده دا یقین درلود چي یوه ورځ به واده وکړي.
که څوک وغواړي چي د جنان د زړه کیفیت ورمعلوم او په دې پوه سي چي د دې مرموز سړي (مصطفی صغیر) په خصوص کي دا څه افکار لري نو د دې له دې حزم او احتیاط څخه به یو څه ورته وبرېښي. جنان ډېري خبري په زړه کي درلودې او د مصطفی صغیر و څو نکاتو ته خورا ډېره متوجه وه. یو له هغو کارو څخه چي جنان ځان ته معلوم کړی و د شپې په تیاره کي د جاسوسانو ملاقات و چي دوی به د مصطفی صغیر سره کاوه. دې وضعیت جنان ډېره مشکوکه کړې وه او پر مصطفی صغیر یې هیڅ ډول اطمینان نه راتی. دغه سبب و چي جنان تل خپل ځان له ده څخه ژغوره او هر کله چي به دا له ښار څخه و خپل کور ته راغبرګېدله نو به ضرور و هغه سړک ته راووته چي بحر یې پر غاړه واقع و او چي د دې سترګي به د مصطفی صغیر په کراهي عمارت او د استوګي پر ځای ولګېدې نو بې اختیاره به یې د ځان سره وویل:-
"ممکن دئ دا سړی (مصطفی صغیر) په یوه وخت کي هم جلاد

وي او هم محسن. د ده د ژوند طرز او سري اجراآتو زه د ده په نسبت مشکوکه کړې يمه او زه دا سړی جاسوس ګڼم".

هر کله چي به جنان هوا خوری ته ولاړه او وروسته به و خپل ځای ته راغله نو د مصطفی صغیر پر اسراره ژوند به دا خورا متاثره ګرځولې وه او افکار به يې تل د دې معما د حل له پاره و يوې خوا او بلي خوا ته متلاشي ګرځېدل، د ډېري پرېشانی په سبب به آخر د ګلابو د بوټو و چمن ته چي د دې د عمارت د باغ يوه ښکلې برخه وه راغله، آيا تاسي داسي مځکه ليدلې ده چي د قسم قسم ګلانو د بوټو مرکز دئ؟ آيا داسي مقام مو ليدلی دئ چي د هغه قيمتي آثار د انسان فکر د شعر د جمال و خوا ته راکښېباسي؟ آيا تاسي داسي ښار ليدلی دئ چي د اروپا او شرق د صنايعو د اختلاط مرکز ګرځېدلی وي. دا ښار او مځکه د جنان ښکلی وطن او هيواد او مسکن د استانبول ښار دئ. دا هغه ځای دئ چي د مسلمانانو د يوه باعظمت سلطنت مرکز دئ او له دغه ځايه څخه اسلام په اروپا خصوصاً په شرقي اروپا کي پر مخ تللی خپور سو، هو د دې ځای د خليج او به تر اوسه د اسلام د فاتحينو کارنامې د خپلو څپو په ژبه و عالم ته لولي. د دې ښار ښکلي منظمي او باعظمته مانۍ او منظم عمارتونه د مارمورا د بحيرې پر غاړه و هر سړي ته د اسلام عظمت ور په ياد وي.

په هغه شپه چي درمهار په خپله کښتۍ کي کښېنستلی د شپې په تياره کي د قاضي کويي و خوا ته رهي سو. مصطفی صغير تر يوه داسي اوږدې بيدارۍ چي ثمره يې د يوه بېګناه مسلمان وژل و په يوه ژور خوب بيده سو. دی پر يوه نرمه بستره پروت په ژور خوب بيده و او په خوب کې د ښکلي جنان چي خورا ساده طبيعته واقع سوېده د زړه وړونکې څېره ويني په خوب کي په خورا محترمانه الفاظو و جنان ته د

خپلي ميني اظهارات کوي او له هغې ښځه په خورا عجز او زاري د واده کولو قول غواړي. په حقيقت کي د ده دا شېرين او له لطفه ډک خوب د واوري و هغه ټوکره او يا د شبنمو و هغو څاڅکو ته ورته دئ چي تر سهار پخوالي يې تشکيل او د لمر ځلېدونکو وړانګو يې په خپلو څو دقيقو ځلېدلو سره محوه او نابود کړي.

په پای کي مصطفی صغير د خپل پرله پسي خوب ليدلو ځخه راويښ سو، ليکن يو مخصوص کيف او خوند يې اخيستی و. له چپرکټه ولاړ سو. لاس او مخ يې پرېولل او خپل لباس يې تبديل کړ او له هغه مخصوص او پټ ځای څخه د استانبول د بحيرې د غاړی و لوی واټ ته راووت. دی ورو ورو رهي و او عزم يې کړی و چي بک اوغلو ته ولاړ سي او له هغه ځای څخه د جنان و ليدو ته ورسي او هرومرو نن د جنان سره ملاقات وکړي.

هر کله چي مصطفی صغير و لوی واټ ته راووت نو په يوه ګاډي کي سپور سو او د بک اوغلو و خوا ته په دې نيت رهي سو چي هلته و نيشان طاش ته چي د جنان کور په دغه محله کي و ورسي، او له هغې سره ملاقات وکړي. دی ټوله لار د خپلي محبوبي په افکارو کي ډوب و، د ده محبوبه جنان يوه داسي متينه او وطندوسته پېغله وه چي د ده د تعارف له وخت څخه يې تر نن ورځي پوري يوه دقيقه هم و ده ته د ميني او محبت په نظر نه وه کتلي او نه يې د ميني اظهار ورته کړی و. مصطفی صغير د جنان د ميني په افکارو کي داسي ډوب و چي خپل هغه جهنمي افعال او افکار يې چي دی په هغه سره مامور و هېر کړي وه.

لمر دغه دئ چي راختلی دئ. آسمان شين او نری هوا چلېږي او د بحيره مارمورا په اوبو کي کوچنۍ کوچنۍ څپې پيدا کوي، دا څپې

کله ورو او کله لږ څه تندي د بحيرې و غاړي ته ځان راورسوي، د ساحل له ډبرو سره خپل سرونه وهي چې له دې تصادم څخه لطيفي نغمې پورته کېږي.

مصطفی صغير د جنان په فکر کې ډوب په ګاډي کې سپور دئ، ګاډی هم ورو ورو د بک او غلو څخه تېره سوې د (نيشان طاش) و هغې برخې ته ورسېدله چې د بحيرې پر غاړه واقع ده، دلته مصطفی صغير له خپلو ژورو افکارو څخه راويښ سو او ګاډي وان ته يې امر ورکړ، هر کله چې و هغه عمارت ته ورسېږي نو ګاډی دي ودروي. ګاډی چې و هغه ځای ته ورسېدله نو ودرېدله، دا عمارت چې يوه د ګلابو ښکلې باغچه لري د جنان کور دئ. مصطفی صغير له ګاډي څخه کښته سو او ګاډي وان ته يې پيسې ورکړې او رخصت يې کړ او پخپله ورو ورو د عمارت د لويې دروازې و خوا ته چې خلاصه سوې وه رهي سو. آهسته يې دروازه نيمکښه کړه او په باغ ته داخل سو. د ده زړه لکه پرې کړی سر غورځېدی او د خپل زړه دربهار يې پخپلو غوږو اورېدی. ورو ورو د باغ پر سړک د عمارت و خوا ته رهي و. هر قدر چې پر مخ تی نو ګنده کله به يې په بدن کې رښکه پيدا سوه او پښې به يې مړې سوې. ليکن بيا به ده کوښښ وکی چې خپل زړه ته ډاډ ورکړي او خپل بحراني وضعيت اصلاح او پر هغه باندي کنټرول حاصل کړي. يو څو دقيقې د سګرېټ څکولو په پلمه ودرېدی، او له جېبه څخه يې سګرېټ را وايستی ويې لګاوه، دلته يو څه اطمينان ورته حاصل سو.

په دې وخت کې جنان د خپلو ګلابو په باغچه کې ګرځېدله او مړاوي ګلاب يې په غيچي پرې کول او نوري بېدرکه ښاخلې يې ځني وهلې، ځيني غوټۍ غوړېدلي وې او ګل ګرځېدلي وې، د خپلي ښکلا ننداره يې د قدرت د حسن و مينانو ته ښکاره کول، ځينو غوټيو لا د

پېغلو په څېر خپل حسن او ښکلا د پاڼو په پلو کي نغاړلې وه او د سهار ورمې به د پر راڅرخېدلو شنو پاڼو سرونه د جګۍ او زارۍ کوونکو مینانو په څېر دې خوا او هغې خوا ته کاږه واږه کول. ښکلي جنان ساده لباس اغوستی و. او له یوه بوټي څخه و بل بوټي ته ورو ورو ورځي. جنان په دې شنه چمن کي د ګلانو تر منځ داسي ښکاري، لکه کومه شاپېرۍ چي د سهار له خوا د هواخورۍ په نیت پر دې ځمکه راکښته سوې او دا د ګلابو باغچه یې خوښه کړې وي. جنان هم د ګلابو د ګلانو په ننداره کي محوه ده او په خورا فرحت سره د هغو د ښکلا څخه خوند اخلي.

مصطفی صغیر چي خپل سګرېټ ولګاوه، نو شا وخوا یې په باغ کي سترګي ورغړولې، ځکه دی پوهېدی چي په دې وخت کي جنان د خپل عادت سره سم په باغ کي ګردش کوي او د خپلو ګلانو د پالني په ترڅ کي ننداره کوي، چنانچه د ده سترګي پر جنان باندي چي و ده ته یې شا وه ومونښتې خورا خوشحاله سو او بې اختیاره یې لکه زرکه چي د سپوږمۍ و لور ته ځغلي ور الا کړه، په عیني تګ کي یې کوښښ کاوه چي و جنان ته تر رسېدلو پوري یې د پښو کړپې دا وانه وري. جنان د ګلانو په ننداره کي داسي محوه وه چي د مصطفی صغیر په راتګ هیڅ خبره نه سوه. هر کله چي مصطفي صغیر نژدې ور ورسېدی نو بې اختیاره یې تر خولې ووتل: ښکلې جنان!

جنان چي د مصطفی صغیر ږغ واورېدی، نو وارخطا سوه او و ده ته یې مخ راواړاوه په یوه داسي کتنه چي د نفرت او بېري ترجماني یې کوله و مصطفي ته وکتل. په حیرت کي وه چي په جواب کي څه ورته ووایي. دا په دغه تردد کي وه چي مصطفی صغیر بیا وویل:

"ښکلي جناني! ته د هند تر ګلانو ښکلې، تازه او پاکه یې. ستا

ميني زما په پلو او رګو کي ځای نيولی دئ. زما قوت. ادراک، تدبير او فکر ټوله ستا تر ميني قربان سوي دي، تر دې حده چي ستا په سبب ستا د ښکلي وطن مينه هم زما زړه ته داخله سوې او تر اثر لاندي راغلی يم. دغه سبب دئ چي دا دئ سهار وختي ستا د زيارت کولو له پاره لکه مجنون بې ستا له اجازې راغلم او د خپل عجز او ستا د ميني په افکارو ډک سر ستا په پښو کي ږدم. هيله لرم چي زما نا آرام زړه ته تسکين ورکړې".

جنان چي د ده داسي بې معنی او له تملقه ډک او پوچ کلمات په وارو وارو اورېدلي وه، بلکي بايد وويل سي چي دا په عادي سوې وه نو يې هيڅ تاثير پر ونه کی. ليکن په عين حال کې د خپل متانت څخه کار واخيست او په زړه کې وويل، نه ښايي چي د مصطفی صغير سره چي دومره احسانونه يې کړي دي او خورا ډېري مالي مرستي او امدادونه يې کړي دي داسي کج خلقي وکړه سي، چي هغه احسان فراموشي وګڼله سي. دغه افکار و دې ته ورپېښ سوه او تر څو دقيقو پوري يې فکر کاوه. مصطفی صغير د دې و مخ ته ولاړ او د دې د جواب انتظار يې ايست.

جنان د څو دقيقو تر مکث وروسته چي په ظاهره يې د يوه ګل په سمولو ځان بوخت کړی و، په متانت سره و ده ته وکتل او خپل رېږدېدلی لاس يې د پوښتني په طريقه و مصطفی صغير ته وغځاوه.

مصطفی صغير چي د جنان لاس و خپل لوري ته غځېدلی وليد، نو تر تصور خورا لوړ خوشحاله سو، او ځان يې د نړۍ پر سر يو وتلی، نېکمرغه روح وګاڼه او د خوب واقعات يې په فکر کي صحيح ښکاره سوه، او دا يې ټينګ يقين سو، چي د ده د ښکلي معشوقې زړه نرم سوی دئ او رآفت يې راغلی دئ. ممکن دئ چي تر ډېرو ظلمو او

ستمو وروسته اوس يې زړه نرم سوی دئ او اوس به يې هيلې او اميد ونه تر سره سي.

مصطفی صغير د جنان لاس په خپل لاس کي نيولی و، او داسي يې سترګي په دې کي وې لکه چي يو ورک شی يې تر خورا تکليف وروسته موندلی وي او تر يوې دقيقه مکث وروسته يې وويل:

"محبوبي جناني! زه پخپل وطن قسم خورم، چي ستا د حسن او ښکلا د سحر په مقابل کي د هند جادو هيڅ حقيقت نه لري. که د هند ټوله جادوګران سره غونډ سي او کوښښ وکړي چي ستا د ښکلا جادو له منځه يوسي نو هم قسم خورم چي هيڅ کله به کامياب نه سي. بېله شکه ته د کرامت د ښکاره کولو قدرت لرې، او يو خارق العاده قوه په تا کي سته.

زما ښکلي جناني! ستا دې په خدای قسم وي، پر ما عاجز باندي رحم وکړه، او ما ته د خپل ندمت رابخښلي مېړه توب په حلقه کي ځای داخل کړه".

جنان په سړه سينه د مصطفی صغير خبري واورېدلې او په دغه ترڅ کي خپل اضطراب پټ کړ او په متانت سره يې وويل:

"زه متاسفه يمه چي تر هغه وخته پوري ستا د دې خواهش جواب نه سم درکولای، تر څو چي زه ستا له شخصيت او کيفيت له حقيقته څخه خبره نه سم".

بيا يې وخندل او وې ويل:

"زما محسنه! پر ما خورا سخته ده، هر کله چي زه ستا رنګه محسن ته د مجبوريت څخه داسي جواب ورکوم".

مصطفی صغير د جنان دا جواب واورېدی، لکه د ډبري بت بې حرکته ودرېدی، او داسي ښکارېده لکه چي جنان پر ده باندي کوم

سحر وکړي، او دی د مایوسۍ یو عکس وګرځېدی. جنان هم د ده له وضعیت څخه متأثره سوه، او مصطفی صغیر یې تر لاس نیولی د عمارت و خوا ته رهي سوه. په دې وخت کي مصطفی صغیر د جنان په لاس کي لکه یو مایوس بندي چي هیڅ خپل واک ونه لري، دی هم داسي ښېله کومي کلمې د ویلو لکه سیوری ورسره رهي و. جنان هم د خپلو مخمورو سترګو تر ښېخو ورته کتل، په دې وخت کي د دې سترګي هم له اوښکو ډکي وې.

دا لومړی پلا وه چي مصطفی صغیر د جنان سترګي له اوښکي ډکي ولیدلې. انسان د ګلاب و هغه بوټي ته ورته دئ، چي خپل مړاوي ګلان د ځان په څنډه ولو سره نوي کړي، صرف فرق دا دئ چي انسان د مړاوو پاڼو پر ځای د مرغلرو په څېر پاکي، شفافي اوښکي ورو ورو یو په بل پسې توی کړي. دا اوښکي د ګلانو د مړاو پاڼو په څېر بې اهمیته او بې تاثیره نه وي، بلکي هر څاڅکی یو عالم تاثیر لري.

حتی د ډبري زړه درلوونکی انسان هم لکه موم پوست او نرم کړي. عیناً دغو اوښکو چي د ښکلي جنان په خمارو سترګو کي ښکاره سوې پر مصطفی صغیر تاثیر وکړ او په یوه پلا یې د جنان د ټولو مجبوریتو او مشکلاتو کیفیت ورته څرګند کړ.

جنان دغسي دی تر لاس نیولی و عمارت ته داخله سوه، او تر دوو دهلېزو تېره سوه، یوې خوني ته چي د ملاقات کوټه وه داخله سوه، و مصطفی صغیر ته یې چوکۍ وردمخه کړه او له ده څخه یې د کښېنستلو خواهش وکړ. جنان هم په خپله ده ته مخامخ پر یوه چوکۍ کښېنستل. دواړه خاموش او پټه خوله ناست په خپلو افکارو کي ډوب سول. یوه ژوره خاموشي خپره وه. کله کله به مصطفی صغیر و جنان ته او کله کله به جنان و مصطفی صغیر ته د یاس او نا امیدۍ په سترګو

کتل. تر لسو دقیقو پوري دا کیفیت طاري و، په پای کي مصطفی صغیر سر راپورته کړ او د جنان له اوښکو ډکو سترګو ته يې وکتل او وې ویل:

"ښکلي محبوبي! څه وکړم، په ما کي دونه قدرت نسته چي زه د خپل زړه د مینې حقیقت و تا ته څرګند کړم، او نه هغه کلمات لرم چي په هغو سره د خپلو احساساتو ترجماني و تاسي ته وکړای سم. لنډه يې دا چي تا زما په زړه، رګو او پلو کي ځای نیولی او زه دي بشپړ د ځان تابع کړی یم. زه اوس د ځان واک نه لرم. زما ژوند او مرګ په تا پوري اړه لري. ستا محبوبه او ښکلې څېره هر وخت یعني په خوب او ویښتوب کي زما تر سترګو ګرځي. زړه مي تل نا آرام دئ، او ... ".

مصطفی صغیر غوښتل چي او د خپل بشپړ حالت ورته تشریح کړي او د دې هغه مینه چي د ده زړه يې تسخیر کړی دئ او د ژوند ټوله اوقات يې و ځان ته متوجه کړی دئ، په ښه ډول سره و دې ته بیان کړي، لیکن جنان و ده ته دونه موقع ورنه کړه او په خوله کي ور ولوېدله، او ورته يې وویل:

"زه له ډېره وخته څخه ستا په کیسه خبره یم، لیکن تاسف کوم چي دا امر زما له امکانه وتلی دئ، چي زه تا ستا له ورک سوي شي سره یو ځای کړم او یا تا و هغه مقصد ته ورسوم. دا ځکه چي زما زړه و تا ته نه دئ مایل او نه و هغه ته ستا مینه او محبت ور داخلېدلای سي. زه البته ستا عزت کوم او زما زړه ستا د احترام کولو له پاره تل مایل دئ".

مصطفی صغیر: "ښکلي جناني!".

جنان: "ته له جناني څخه څه توقع لرې او څه غواړې؟"

مصطفی صغیر: "زه ستا له لوړي درګاه څخه هغه شی غواړم چي ته يې لرې او هم يې په معاوضه کي ما ته راکولای سې، او هغه

مینه ده".

جنان: "زما محسنه! تر هغه وخته پوري دا امر ممکن نه دئ، تر څو چي زه ستا له اغراضو، مقاصدو او آمالو خبره نه سمه او تر هغه وخته چي زه په دې بشپړه خبر نه يم ستا ژوند ونبه و ما ته يوه معما ښکاريږي، ته ما ته ځان ښکاره کړه او وايه ته څوک يې؟ زه مجبوره يمه چي تا ته حقيقت ووايمه، چي ستا د ژوندون اصولو او طرز زه مشکوکه کړې يمه او تل و تا ته په مشکوکه کتنه ګورم او په خپله ووايه چي زه څنګه خپل لاس و يوه مجهول لاس ته وسپارم. تر څو چي ما ته دا کيفيت په ښه صورت سره ښکاره نه سي زه په دې خصوص کي هيڅ قطعي اقدام نه سم کولای، او نه بايد ته بايد زما څخه په دې خصوص کي کومه توقع ولرې. ځکه معامله تر اوسه مجهوله او په تاريکه کي ده".

مصطفى صغير: "زه څوک يم؟ ښکلي جناني! په رشتيا ما نه پيژنې؟ زما نوم مصطفى صغير دئ، او د هندوستان او سېدونکی يم، زه د خلافت د مجلس مخصوص غړی يم، او ستا د ښکلي وطن او قوم سره د اسلاميت له رويه مينه او محبت لرم او له هند څخه د دې ځای د مظلوم او تباه سوي ولس سره د مرستي کولو له پاره راغلی يم او بل هيڅ مقصد او غايه نه لرم، چي بېله دې چي د اسلاميت د ميني په سبب خپلي وروستنی څاڅکی وينې د دې پاکي خاوري د ساتني او د خپل تللي عظمت د لاس ته راوړلو له پاره توی کړم، زه اوس د غيرتمن تورک قوم مېلمه يم. د هغه قوم چي په مړانه او غښتلوالي کي په نورو قومو کي خپل سارى نه لري".

جنان چي د تورک نوم واورېدی، نو يو مخصوص کيفيت ورپېښ سو، او له ډېر تاثير څخه يې له سترګو اوښکي راتوی سوې، ليکن

فوري يې پر خپلو احساساتو اقتدار وموند، زړه يې راغونډ کړ او اوښکې يې پاکې کړې. تر دوو دقيقو پورې پټه خوله پاتې سوه او فکر يې کاوه، وروسته يې سر راپورته کړ او و مصطفی صغير ته يې وويل :

"زما محسنه ! زه تاسف کوم زما زړه ستا د دې اقوالو و منلو ته هيڅ آماده نه دئ، ښايي ته حقيقت راته وواېې چې هغه و زړه ته ولوېږي".

مصطفی صغير : "ښکلې جنانې ! ته زما په خبرو اعتماد وکړه او رښتيا يې وبوله، ځکه ما تر نن ورځې پورې هيڅ درواغ نه دي ويلي، زه د هند له اشرافو او اعيانو څخه يم، زما محترم پلار د اسلامي مجلس لوی مبلغ و. او خپل خدمت يې وکړ، د ۱۹۱۹ کال په بغاوت کي چې په هندوستان کي وسو زما پلار ووژل سو، دا ښورښ او انقلاب صرف د خلافت د استحکام له پاره وسو او د هنديانو مقصد د خلافت بيرته قايمول وه نه بل شی. ښکلې جنانې ! آيا سره له دې معقول اثباته بيا هم ته پر ما مشکوکه يې؟ او ما په خپل مېړه توب نه قبلوې؟ آيا د هغو احسانو چې ما ستا سره کړي دي معاوضه دغه ده؟ "

جنان چې د مصطفی صغير بيانات واورېدل، نو پر دې يې لو اغېزه وکړه او و دې ته مايله سوه چې دا بيانات صحيح وګڼي، ليکن سم دستي يې و دې ته د مصطفی صغير پُراسراره ژوند او مشکوک او مشتبه افعال ور په ياد سول. فوراً يې يو فوق العاده اضطراب په ځان کي محسوس کړ او تر لږ تفکر وروسته يې دا ټينګ يقين سو چې د مصطفی صغير ټولي ويناوي غلطي او د اعتبار او اعتماد وړ نه دي او دی يو داسي له اسرارو او معماوو ډک سړی دئ، لکه چې د

هندوستان پراخ ځنګلونه له نامعلومو بوټو او ګیاهو څخه ډک دي. په حیرت کي وه چي څه وکړي، چي یو په یوه دا خیال ورپېښ سو او انقباض او اضطراب یې ورک سو او څېره یې وغوړېدله او د ځان سره یې وویل :

"څه تاوان لري چي د ده سره د ده د حال او اجراآتو د معلومولو له پاره په ظاهره د میني اظهار وکړم، او څو په دې صورت په صحیح ډول د ده حقیقي بڼه ووینم، که چیري په حقیقت کي دی په خپلو خبرو کي صادق و، خو خیر او که خدای نخواسته د ده ټوله وینا وي غلطي وي او د اسلام د ریښتو کښلو ته یې ملا تړلې وه نو به مي د ده د کیفیت په کشف کولو سره یو خدمت کړی وي، او و خپل حکومت او ملت ته به یو غلیم او جاسوس ور معرفي او د ده له شر او تاوان څخه به دوی وژغورم او دا یو بهترین خدمت دئ، که ما وکړای سوای. باید په دې لار کي خورا کوښښ وکړم چي له دې څخه یوه نه یوه نتیجه لاس ته راوړمه".

دې افکارو د دې په دماغ کي ټینګ ځای ونیوی او د هغه په عملي کولو یې ځان چمتو کړ. ځکه نو فوراً یې و مصطفی صغیر ته داسي ورڅرګنده کړه چي دا د ده ذ وینا په شاوخوا کي فکر کوي او د هغه په منلو او یا نه منلو کي متردده ده. دې په پای کي یې سر وښوراوه او تندی یې وغوړاوه، او وروسته یې وخندل و مصطفی صغیر ته یې وویل :

"آیا ته قسم خوړلای سې چي ته په خپلو دې ویناوو کي صادق یې، چي ستا په قسم خوړلو سره و ما ته اطمینان او د زړه ډاډ حاصل سي او هغه تردد چي اوس و ما ته پیښ دئ له منځه ورک سي؟ "

مصطفی صغیر : "هو ! زه په لوی او واحد خدای او صادق

رسول اکرم ﷺ او د قیامت په ورځ قسم خورم او تا ته یقین درکوم چې زه پخپله وینا او قول کې بالکل صادق یم، او هیڅ قسم مبالغه او دروغ پکښې نسته".

مصطفی صغیر اګر چې سر تر پایه دروغ وویل او په دروغو یې خدای جل شانه او حضرت رسول اکرم ﷺ پر ځان شاهدان وګرځول او دا صرف د دې له پاره چې وکړای سي جنان وغولوي او خپل مقصد تر سره کړي، لیکن سره د هغه هم په حقیقت کې دی پخپل ناپاک مرام کې ناکام پاته سو، او جنان ته یې اساساً فریب ورنکړای سوای او جنان په زړه کې هیڅ تسلیمه نه سوه، بلکې برعکس د ده خیانت ښه ترا د دې و پاک زړه ته وبرېښېدی. لیکن سربېره پر هغه جنان خوداري کړې مصنوعي خندا یې وکړه او ویې ویل:

"زما رفیقه! اوس مې د زړه داډ حاصل سو، لیکن اوس زه تعجیل په دې کار کې نه خوښوم، او مناسب یې نه ګڼم چې زما او ستا واده داسي ژر په عمل راسي. بهتره دا ده تر څو میاشتو پوري دا کار وځنډول سي، ځکه چې څو میاشتي دمخه زما والدین وفات سوي دي او تر څو چې پر دې واقعې څو میاشتي نوري تېري نه سي هیڅ مناسب نه دئ چې زما او ستا نکاح وسي".

مصطفی صغیر چې د جنان امید ډېروونکي بلکې تر یوه حده پوري فیصله واورېدله او د جنان خبري یې صحیح ګڼلې، و زړه ته یې ولوېدل نو خورا خوشحاله سو او ورته ویې ویل:

"ښکلي جناني! حق تعالی دي تا ټوله عمر کامیابه او خوشحاله ولري او تل د څښتن تعالی په امان کې اوسې. تا په خپلو دې اظهاراتو سره زما مړاوی زړه وغوړاوه او زه دي له یوه روحي فشار او غم څخه چې زما پر بدن او د ژوند پر کارو یې فوق العاده تاثیر کړی و

خلاص کړم. دا لومړی پلا ده، چي پس له هغه وخت څخه چي زه ستا په مینه کي اخته او زړه مي ستا منګولو ورې دئ او لکه بسمل تپیږي، او س يې ستا په شيرينو کلماتو او زړي تسکين ومونډ".

دا يې وويل او د چوکۍ څخه ولاړ سو. د جنان و کوچ ته چي سه نفري و ورغی او د جنان و اړخ ته کښېنوست. له ډېره اشتياق او خوشحالۍ څخه يې او ښکي په ستر ګو کي ورغښتلې ورو يې لاس وروغځاوه او د جنان ښکلي نازک لاسونه يې په خپلو لاسو کي ونيول. جنان له حيا او شرم څخه خولنه سوه، بدن يې وربږدېدی. د مصطفی صغير کيڼ جېب د جنان و خوا ته و. جنان چي ستر ګي کښته کړې نو يې د ده جېب وليد، په جېب کې يوه کتابچه او څو نوري پاڼي پرتې وې. کتابچه يې روزنامچه په نظر ورغله، دلته جنان فوراً خپل بايللي حواس راغونډ کړل او په خندا يې خپل کيڼ لاس د ده له لاس څخه وکيښ او مصطفی صغير يې په خبرو اخته کړ.

مصطفی صغير له خوشحالۍ څخه ځان تر شا په کوچ کي واچاوه او خپل راسته لاس يې تر کوچ تر شا وغځاوه. د کوچ و شا ته مېز پروت و، او پر هغه باندي دوه درې ګيلاسونه سره د نورو شيانو پراته وه. د مصطفی صغير لاس بې اختياره د هغو څخه وموښت او ګيلاسونه سره چپه سول او يو ګيلاس د خوني پر فرش ولوېدی مات سو. مصطفی صغير د ګيلاس له شرنګي څخه وارخطا سو.

جنان چي په دې ټولو اوقاتو کي د ستر ګو تر بېخو د ده و جېب ته متوجه وه، د ده د ځان غځولو سره موقع و لاس ته ورغلې ورو يې په کيڼ لاس کتابچه او نور کاغذونه د ده له جېب څخه وايستل، په دغه ترڅ کي مصطفی صغير د ګيلاس د شرنګي په سبب ولاړ سو، او غوښتل يې چي لومړی کيفيت ځان ته معلوم کړي نو په دې سبب يې د

جنان لاس ایله کړ. جنان په ډېر سرعت او مهارت سره کاغذونه تر کوچ لاندي وغورځول او پر چوکۍ راوڅرخېدل و کړکۍ ته یې چي د باغ و خوا ته په چټکي سره ځان ورساوه او خپل نیم بدن یې تر کړکۍ ځوړولی په اراده د دې چي د شرنګي کیفیت معلوموي کتابچه یې په سرعت سره د ګلاب په بوټي کي وغورځوله او بیا یې شاوخوا کتل شروع کړه. مصطفی صغیر چي پر کوچ راڅرخېدلی و او د مېز د چپه سوو شیانو په ټولولو بوخت و، سر یې راپه رته کړ او جنان یې په کړکۍ کي ولیدل، ورته ویې ویل:

"ښکلي جناني! هلته څه ته ګوري؟ نقص دلته پېښ سوی دئ، دا شرنګ د ګیلاسو د چپه کېدلو او د یوه د ماتېدلو په سبب پېښ سو، ما لاس وغځاوه او پر دې مېز چي و شاته مي پروت و، وموښت ګیلاسونه چپه سول".

جنان تر خپل کار کولو چي دې د سترګو په رپ کي اجرا کړ، په سرعت سره له کړکۍ څخه و ده ته راغله او وې ویل:

"دا شرنګ دلته وسو. زما په خیال داسي راغله چي چا دباندي کوم د چیني شی له مځکي وویشت. حیرانه سوم چي څوک دي، ځکه نو و کړکۍ ته ورغلم. سر مي ور وایست شاوخوا مي وکتل لیکن هیڅ شی مي په نظر نه راغی. خیر دئ پرېږده یې زه به یې ټول کړم".

دا یې وویل او جنان مېز سم کړ نور شیان او پاته دوه ګیلاسونه یې بیرته پر واوډل او د مات ګیلاس ښیښې یې ټولي کړې تر هغه کړکۍ دباندي یې په باغچه کي وغورځولې او بیا په خورا اطمینان راغله د کوچ پر ځای پر چوکۍ باندي کښېنستله. مصطفی صغیر هم بیرته راغی په کوچ کي کښېنوست.

جنان د خپل تدبیر، پوهي او دوراندېشۍ په سبب د خپل مظلوم

هیواد خدمت په خورا مهارت سره وکړ. جنان د خپل هیواد سره فوق العاده مینه او محبت درلود، ځکه نو د خدمت له پاره یې ټینګه ملا تړلې وه. تر کتنې نسټلو وروسته جنان په دې فکر کې سوه چې څه ډول مصطفی صغیر و دې ته اړ باسي چې ژر تر ژره ولاړ سي او د کتابچې او کاغذو په کیفیت افشا نه سي. دفعتاً یو فکر ورپېښ سو، و یې خندل او په یوه شېرین او خوږ ږغ یې و مصطفی صغیر ته وویل:

"زما محسنه! اوس ښه وخت دئ، بهتره به دا وي چې اوس ته یک او غلو ته ولاړ سې، او هلته هغه ټوله ضروري او لازمه سامان چې ستا د شان سره وړ وي د خپل واده له پاره رانیسې. ځکه په هغه وخت کې د نورو کارو په سبب انسان خپل ضروریات پوره نه سي تهیه کولای. که چیري داسي وکړې چې تر هغه وخته پوري لږ لږ سامان رانیسې نو به مشکلات نه سي درپېښ او د وخت تر رسېدلو پوري به دي د خپل واده سرښته بشپړه کړې وي او سرګرداني به درپېښه نه سي".

مصطفی صغیر چې د جنان له خولې دا خبري واورېدلې نو لکه چې د خوبه راویښ سي، په دقت سره یې و جنان ته وکتل او له ښې څخه یې داسي څرګندېده چې د ده و زړه ته دا خبري نه لوېږي، او ممکن دئ چې ده دا خبري د فکر په عالم کې اورېدلي وي. ځکه نو تر یوه دقیقه مکث وروسته یې په حیرت سره و جنان ته وویل:

"زما ښکلي محبوبي! ته ما ته اجازه راکوې چې زه ستا له پاره د ضرورت سامان په رانیولو شروع وکړم؟ آیا ممکن دئ زه چې ستا د شهلا سترګو مریض یم ستا د امر په تعمیل کې تردد وکړم؟ صرف ستا له مبارکي خولې څخه دومره خواهش کوم چې زما په مړه بدن کې د امید روح پوه کړه، چې زه د یأس او مرګ له حملې څخه په امان سم، زه

اوس فوري ستا د امر تعميل کوم. بهتره ده چي ته هم زما سره د يک اوغلو تر دوکانو پوري ولاړه سې، او د خپل خواهش او ذوق له رويه لباس او نور شيان وټاکې، چي زه هغه ستا له پاره رانيسم".

جنان: "ما دمخه درته وويل چي څه موده وروسته به واده وکړو، ليکن اوس نسبت و هغو معاذيرو ته چي درته و مي ويل هيڅ ممکن نه دئ. دا چي زه بايد ستا سره د يک اوغلو و دوکانو ته ولاړه سمه، ښه کار نه دئ. خصوصاً په داسي وخت کي چي ټوله وګړي ما ته د شک او شبهې په ستر ګو ګوري. زه اوس نه سم کولای ستا سره يو ځای و داسي ځايو ته ولاړه سمه. زه يېغله يمه او د يوه زلمي سره نه سم تلای، که چيري زه ستا سره و يک اوغلو ته ولاړه سمه لومړی و ما ته تاوان رسېږي او خلک به په ما کي ګډه سي، بل دا چي ټينګ يقين لرم که زه ستا سره يمه او خلک مي ووينې نو ستا په نسبت هم چي اوس وګړی خورا ښه عقيده لري بد ظن او مشتبه سي او ستا و وقار ته به صدمه ورسېږي، چي دا پخپله د تدبر او عقل پر خلاف اقدام دئ. ممکن دئ ته به لا په هر صورت چي وي د خلکو اشتباهات رفع کړې، ليکن زه چي يوه بېکسه يتيمه نجلۍ يمه او بېله د خپلو کوچنيو وروڼو بل محافظ او نګران نه لرم داسي تاوان به راپېښ سي چي په خپل ټوله ژوند کي به د هغه جبيره ونه کړای سم. بهتره دا ده چي ته يوازي ولاړ سې او ما پرېږدې".

مصطفی صغير: "زما محبوبي! ستا افکار بالکل درست او صحيح دي، زه يوازي ځم او هر څه چي ستا له پاره لازم وګڼم رابه يې نيسم، اعلی قسم کالي به دروا خلم".

جنان: "هو! دې ته هم ملتفت اوسه، دا کالي چي ته رانيسې دلته يې مه راوړه او په خپل ځای کې پټ او محفوظ وساته".

مصطفی صغیر وخندل او وې ویل : "خورا محتاطه یې، او زه ځان نېکمرغه ګڼم چې څښتن تعالی و ما ته ستا په څېر فهمیده، ذکي او پوه نجلۍ را نصیب کړه، زه اوس ځم او امر پر ځای کوم. مطمئنه اوسه دلتې نه راوړم".

دا یې وویل او ولاړ سو. جنان ته یې لاس ورکړ او خدای په امانی یې وکړه او له عمارت څخه ووت. د جنان تر کوټې چې و سړک ته راووت، نو په ګاډي کې سپور سو، او د مصطفی صغیر تر تلو وروسته جنان د عمارت و باغ ته راووتله او د ګلابو و باغچې ته راغله په هغه بوټي کې پلټنه شروع کړه چې دې کتابچه پکښې راغور ځولې وه. تر لږ دقت وروسته یې کتابچه وموندله او هغه یې تر بغل لاندې پټه کړه، په خندا او خوشحالي سره بیرته و خپلې خونې ته راغله، هغه کاغذونه یې هم را واخیستل چې دې په سرعت سره تر کوچ لاندې اچولې وه، او د خپل خوب و خونې ته راغله، کتابچه او کاغذونه یې د الماری په یوه پټ ځای کې کېښېښوول، الماری یې کلپ کړه او کیلۍ یې تر خپل بالښت لاندې کېښېښووله. تر هغه وروسته و بلې کوټې ته ورننوتله خپل دوه کوچني ورونه یې ولیدل چې په بازیو بوخت دي.

هغوی ته یې د مینې او محبت په سترګه وکتل. د دوی دواړو سترګې چې پر خپلې مهرباني او خواخوږي خور باندې وموښتې نو بې اختیاره دواړو بازی پرېښوولې او راوې ځغستل په دې پوري ټینګ و موښتل. دې هم دواړه په غېږ کې ونیول او پر مخو یې مچ کړل او بیا یې په دواړو کالي واغوستل د ځان سره یې رهي کړل.

جنان په داسې حال کې چې خپل دواړه کوچني ورونه یې د ځان سره رهي کړي وه، له خپل عمارت څخه راووتله او د بازار و خوا ته وخوځېدله، تر غرمې پوري هلته په خپلو کارو او د کور د ضروري

شیانو په رانیولو مصروفه وه. غرمه بیرته خپل کور ته راغله او د کور په کارو بوخته وه. تر ماښامه پوري د خپل ځای څخه ونه وتله.

ماښام سو، لمر ولوېدی او تیاره پر نړۍ باندي وغوړېدله. شاو خوا ټوله شان له نظره ورک سول، دا شپه د جنان له پاره یوه مبارکه شپه وه. ځکه د وطن د نجات له پاره د دې له خوا دا لومړی ګام و او دغه اقدام تورکیه د اروپایي ممالکو د سیسو څخه باخبره او په پای کې د نجات و ساحل ته راورسوله. جنان هم خورا خوشحاله وه او انتظار یې ایست چي خپل کوچني ورونه بیده کړي. دوی ته یې ډوډۍ ورکړه او بیا یې هر یو پر خپل ځای بیده کړه. تر دې اجراآتو وروسته جنان الماری خلاصه کړه او د مصطفی صغیر کتابچه او کاغذونه یې راواخیستل و څراغ ته نژدې پر کوچ کښېنستله.

په دې وخت کي هري خوا ته چپه چپایي وه، صرف د شپې د خوږې وږمې د چلېدلو په سبب د جنان په باغ کي د ولاړو درختو د پاڼو د رپېدلو ږغ اورېدل کېږي. د بلي خوا د کړکۍ څخه د سپوږمۍ لطیفي وړانګې رالوېدلي وررو ږرو د جنان د بدن سره د تماس کولو په غرض د دې و لورته په حرکت کي دي. تر کړکۍ دباندي د سړک و هغي بلي غاړي ته ورڅرمه د باسفورس د بحیرې مړاوي اوبه ورو ورو څپې وهي. په دې وخت کي د دې دواړي ښکلي غاړي له ننداره چیانو څخه خالي دي او نه پر سړکانو باندي وګړي لیدل کېږي.

په داسي حال کي جنان پر کوچ ناسته ده، د مصطفی صغیر کتابچه او کاغذونه یې و خپل مخ ته پر مېز کښېښوول او د هغو په لوستلو یې پیل وکړ. په دې کاغذو کي دوه مکتوبونه وه چي د لندن څخه په انګرېزي ژبه د ده په نامه راغلي وه. تر ټولو د مخه دې دغه مکتوبونه واخیستل او نوریې پر مېز کښېښوول. لومړی پاکټ یې

خلاص کړ او وې لوست، داسي پکښې ليکل سوي وه:
زما عزيز مصطفی صغير!
له بده مرغه زه تر او سه ستا په حال نه يم خبر سوی، ما دا عقيده درلوده چي ته به په خپلو کوښښو کي په هوسايي سره کامياب سې. د لندن د استخباري اداري د شرق څانګه ستا له پوهي او ذکاوت څخه ډېري هيلي او اميدونه لري.
زما عزيز دوسته!
آيا ممکن نه دي چي ته خپل سرګذشت او هغه زيار دي سرتر پايه وليکې او راولېږې.
آيا د انقرې د قومي مجلس حالات او د کماليونو د معاهدې کيفيت چي د بالشويکو سره يې کړېده ځان ته معلوم کړی دئ؟ آيا تا ته د هغې معاهدې او روح درمعلوم سوی دئ چي د ترکانو د سياسي مرکزو او د اېراني سفير تر مينانځ ليدل کېږي؟
زما ګران دوسته!
او دا موضوع په خپل راپورټ کي پوره وليکه، چي روابط څنګه او له څه قسمه معلومېږي، د دې ټولو خبرو جواب په شرح او تفصيل سره وليکه، چي د نمبر ۲۵ لوی افسر ولي په دغو موضوعاتو کي ستا څخه معلومات غواړي؟
زه به ستا د هر ډول کوښښونو تشکر وکړم او د دې مبارکي درکوم چي تا د اسلامي نړۍ پر جذباتو او حسياتو کاميابي او پوره اقتدار حاصل کړی دئ.
لندن روم ايډورډ
ستاسي مخ م – ع
دا ليک يې ولوست، جناني يو بل خط راويوست چي په هغه کي

لیکلي وه :

زما ګران مصطفی صغیر !

زه د هغې ورځې څخه ډېر خوشحاله یم چې ما ته دا رامعلومه سوېده چې ته غواړې د استانې په اسلامي احزابو کې ځان داخل کړې او یو له اعضاوو څخه یې وشمېرل سې، او دې معلوماتو زما خوشحالي نوره پسې را زیاته کړه چې ته خیال لرې یو داسې حزب تشکیل کړې چې د ترکانو او هندي مسلمانانو دواړو څخه یو متحد حزب او نوم یې (ترکي او هندي متحد حزب او د خلافت د جمعیت حلیف) وي. پرون ما ته دا طلاع راورسېده چې د ۲۵ نمبر اعلی افسر په لندن کې دئ، او خورا ژر یو خورا معقول مبلغ درلېږي، چې ته د هغه په قوه وکړای سې خپل مرام او مقاصد حاصل کړې، او کوښښونه چې په انقره (کوچنۍ ایشیا) او هندوستان کې کېږي کشف او له مخه څخه یې پرده لیري کړې.

جناني وروسته د هغو دوو خطو تر لوستلو نور خطونه مطالعه کړل، مګر کم داسې خط یې نه پکښې وموند چې د مطلب له پاره مفید واقع سي، په دې کاغذو کې بعضې کاغذونه داسې هم پیدا سوه چې د مصطفی صغیر په شخصي او خصوصي چارو پورې یې اړه درلوده. مګر جناني هغو ته اهمیت ورنکړ.

جناني دا کاغذونه ټول له پرله واړول، هر یو یې وایه او د مخ بڼه یې په پرله اوښتو او ایشېدو کې وه، او د مصطفی صغیر هغو حرکاتو ته چې به یې کتل چې د دې په وطن یې اړه درلوده نو به یې رنګ ژړ سو او بڼه به یې والوته او چې د ده مکر و فریب او چالاکۍ ته به یې وکتل د انتقام جذباتو به یې څېره غضبناکه کړه او تر سترګو بې د قهر او غضب شغلې راووتلې.

په دغه وخت کي جنانه په دې پوه سوه چي هغو خدماتو ته ملا وتړي او هغو خطرناکو ازموينو ته ځان آماده کړي چي د دې وطن په هغه باب کي دې ته رغونه ورکوي، او ناري ور وهي.

دا د ځان د قربانولو ښخه نه ېږېده او تر خپله وطنه پوري يې ځان هيڅ نه باله، دا ځکه چي دا يوه داسي يتيمه نجلۍ وه چي د قربانۍ امتحانونه يې پخپله کورنۍ کي ليدلي او پلار و ورور يې دواړو د اسلام له پاره د عزت او شرف پر ميدان مدافعه کړې او خپل سرونه يې قربان کړي وه، د وطن د ساتني او د خپلي سپېڅلي مېني او خاوري د حفاظت په لار کي قرباني سوي وه.

د جنان په زړه کي دې احساس فوق العاده قوت وموند او د تاريخي رواياتو په لوستلو يې تقويه وموندله، هغه روايات چي د اسلامي پخوانيو قرنو د مېړمنو کارنامې يې بيان کړي دي، چي مندي او خوندي به د خپلو زامنو سره په مرګ داسي لوبي کوي لکه د ونې ښخه چي وچي پاڼي پر مځکه تويېږي.

نن د مصطغی صغير تر راتګ د مخه دې د خپلي خور خاله د اديب خانم د يوې مشهوري ترکۍ ښځي کتاب مطالعه کاوه، په دغه وخت کي د دې دا خيال سو چي ولي دا هم لکه خپله خور، د دين او وطن په احترام د اسلام خدمت ته ملا نه تړي، چي دا هم لکه خالده اديب خانم، د وطن په حمايت او د خپل قوم په همدردي معرفي او مشهوره سيه، او هغه قدر او منزلت چي هغې موندلی دئ دا يې هم حاصل کړي، دې پخپل زړه کي وويل، چي خالده اديب خانم په هغه وخت کي د هغو زړه ورو او سربښندونکو وطن پالونکو سره چي د نړۍ سره يې تعلقات منقطع وه، د انقرې د ښګلني مځکي د لوړو غرو پر سر په خدمت مصروفه وه، نو آيا د دې له پاره نه ده مناسبه چي دا هم

لکه خالده ادیبه د وطن خدمت وکړي او تر هغو څو وطن د دې جد و جهد ته احتیاج ولري خدمت وکړي، دې له ځانه سره وویل: زه هم لکه خالده ادیبه یوه ښځه یم او د نسب سلسله مي هم سلطان محمد فاتح، سلطان سلیم، سلطان سلیمان قانوني ته رسېږي. که څه هم په دغه وخت کي جنان ته د مجبوریت حالت ورپېښ و، چي هغه حالت د دې ښکلا او جمال یو په دوه کړی و، مګر بیا هم سره له دې دا ډېره مستقل مزاجه او د پوره ارادې مېرمنه ده، دې د ځانه سر د یوه فکر فیصل هوکړه، شا و خوا نیلي سطح یې تر نظر وایستلئ، د ایشیا او یورپ دواړه غاړي یې مخ ته پرتې دي، بحر د سپوږمۍ په رڼا کي ترنم کاوه، جنانه له دې ننداري څخه ډېره متاثره سوې، د آستانې تاریخي عظمت پر دې خورا درونند اثر واچاوه، آستانه په دنیا کي یو ښار دئ، چي ترکانو د اسلام دارالسلطنه مقرر کړی دئ، د دنیا ټول حکومتونه د ترکانو سره ځکه حسد کوي چي د دوی په لاس کي یو ښار دئ چي نه یوازي عجیب او غریب دئ، بلکي سړی ویلای سي چي خدای تعالی پخپله پراخه مځکه کي هیڅ ښار داسي ښکلی او عجیب نه دئ پیدا کړی. دې نازکي منظرې د جناني جذباتو ته نور هم ترقي پسې ورکړه او دې په لوړ آواز بې اختیاره وویل:

"آیا زه دا حق نه لرم چي خپلي ویني د دې ښار په ساتنه او مدافعه کي توی کړم، هو د هغه ښار په مدافعه که خدای دي نه کوي زموږ د لاسه ووزي یو داسي تاوان به وي چي تلافي به یې غیر ممکنه وي، بلکي که ووایو چي د دې ښار د لاسه وتل د اسلامي نړۍ له پاره یوه کاري ضربه ده مبالغه به نه وي".

تر دې وروسته جنانه کوچ ته راغله او پر کوچ وغځېدله او د هغو خدمتو په طرز او طریقه کي یې فکر کاوه چي دې اراده کړې وه،

وروسته تر ډېر فکر يې يو صورت فکر ته ورغی چې هغه صورت د دې اميدونه تازه کړي او خوشحاله سوه وې ويل :

"ما ته مناسبه ده چې د دې ځايه څخه پر دغه مخ انقرې ته ولاړه سمه او د مصطفی کمال حضور ته ورقې وړاندې کړم".

دا يې وويل بيا يې هغه خطونه چې د مصطفی صغير د يادابنت په کتابچه کې يې موندلي وه او يوه پلا يې بيا ولوستل او دوهمه پلا يې بيا پر هغو کاغذو يو سرسرکي نظر تېر کی، د دې پلا دې يو څو ساده مکتوبونه وليدل په خيال يې بېکاره او غير ضروري ورغلي اراده يې وکړه چې څيري يې کړي او وې غورځوي، مګر بيرته يو بل خيال ورغی او وې ويل :

"ممکنه ده چې د هغو کاغذو څخه د دې قوم ته يو څه فايده ور ورسېږي، ځکه يې نو د هغو څيرل مناسب ونه بلل.

دا يې د ځانه سره وويل او د کوچ څخه راپورته سوه خپل بکس يې پرانيست د مصطفی صغير د يادابنت کتابچه يې په احتياط پکښې کښېښووله او بکس ته يې کلپ ورواچاوه.

ځکه چې په هغه وخت کې نقليه وسايل محدود او لږ وه، نو د انقرې سفر خورا يو سخت او مشکل سفر و، په دې چې مصارف يې ډېر غوښتل. دې خيالاتو جنان په فکر کې اچولې وه، چې څه وکړي او څه ورله مناسب دي، تر لږ فکر وروسته يې پر بڼه د خوشحالۍ نخښې پيدا سوې او په زړه کې يې وويل :

"زما څخه ۱۰۰ عثماني لېرې سته چې ما پس انداز او ذخيره کړي دي او دا هغه رقمونه دي چې مصطغی صغير دې ته کله کله ورکړيدي، زه کولای سم چې په هغه د سفر مصارف وکړم، مګر د وروښو به څه سرښته وکړم، هو د هغو کوچنيانو ساتنه او پالنه به څوک

کوي؟ "

جنانه به دلته بیا یو پلا افکارو او خیالاتو پر سر سره واخیسته، دا دغو افکارو اخیستې وه او دغه خیالات یې په دماغ کي پورته و کښته کېدل چي د خدای تعالی په فضل او مهرباني هر اشکال چي د دې په زړه کي ورګرځېده، دستي یې د حل لار او صورت هم په زړه کي ورګرځېده، د دې کوچنیانو ساتندوی لوی خدای تعالی دئ، زه به دوی ته ۵۰ لېرې ورپرېږدم او د خپل اکا د ماندینې په لاس بې ورکړم او د دې تر روزنه لاندي بې پر خدای وسپارم.

دا فکر یې د ځانه سره فیصله کړ، اراده یې وکړه چي ژر د خپل اکا ماندینه وویني او ملاقات ورسره وکړي او هلکان ور وسپاري، مګر بیرته یې خیال وګرځېده او دا کار یې سبا ته معطل کړ.

دغو ټولو افکارو او خیالاتو د دې په اعضاوو کي درد او په بدن کي یې یو قسم ستړیا او ستوماني پیدا کړې وه، مګر چي د خپلو پلانو په ترتیب کامیابه او د خپل عمر او کار نقشه یې پخپل فکر کي جوړه کړه نو یې زړه ډاډه سو، د کوچه ښځه راولاړه سوه او یو درد او تکان یې محسوس کړ ځان یې پر پلنګ واچاوه او د ملایکو حفاظت ته یې ځان وسپاره.

دريم فصل

د خلافت جمعيت حليف حزب

مصطفی صغير د (ايلري) اخبار مدير پخپله لومه کښې ايستلی او دا موقع يې پيدا کړېده چي د ايلري اخبار د ده افکار او خيالات په پراخه پيمانه نشر کړي، او د ايلري اخبار د استنبول په ټولو اخبارونو کي هغه اخبار و چي د مصطفی صغير د افکارو د نشر امتياز يې حاصل کړی و، او د استنبول مسلمانان يې د مصطفی صغير د افکارو تتبع ته رابلل، ايلري د اخبار دا رويه قصداً نه وه، بلکي يو غلط فهمي وه او د ايلري د اخبار مالکان په دې نه وه خبر چي د مصطفی صغير اغراض او مقاصد څه دي؟ او دی يې د اسلام او مسلمانانو يو غيور خيرخواه په خيال ورغلی و.

مصطفی صغير په استنبول کي پوره نفوذ او شهرت موندلی و، د يوه حزب اساس يې ايښی و، چي نوم يې (د خلافت جمعيت حليف ترکی هندي ګوند) و، دې حزب د مصطفی صغير قدر او شهرت خورا ډېر او نور هم پسې زيات کړ، د عوامو او متوسطو طبقو څخه يې اعتبار د ملت لوړو طبقو ته سرايت وکړ، د لوړي طبقې هر فرد اعتماد پر درلود. د دغه جمعيت په ذريعه ده د يوې خوا څخه عوام ځان ته ورجلبول او له بلي خوا څخه يې خپل نفوذ په باب علي (ترکي مجلس

وزرا) کې پیدا کاوه، دی به زیاتره باب علي ته ورتلی، او د ترکي وزراوو سره بې مشوره کوله، د عوامو د جلبولو له پاره دا به یې چم را ایستلی و چې جامع ګانو او مسجدو ته به ډېر ډېر ورتلی، چې عوام پر ده د صالح او متقي سړي ګمان وکړي.

سربېره پر دې به ده خیراتونه هم ډېر کول او په خیریه چارو او د کتابخانو په تأسیس کې بې اعانې ورکولې، د دغه جهته د استنبول جرایدو د ده اوصاف په خورا واضح او برجسته ډول نشرول، او د ده دیني غیرت او پر خلافت د ده غیرت یې ډېر ډېر ستایه. د استنبول جرایدو د ده شهرت انقرې ته هم ورساوه، د هغه ښار جرایدو هم د مصطفی صغیر پر شخصیت لیکل سوي مقالات د استنبول د جرایدو څخه نقل او خپاره کړه، او د اناطول په ترکانو کې یې د مصطفی صغیر شهرت خپور کړ. په څو ورځو کې د اناطول په هر ځای کې د مصطفی صغیر نفوذ پوره خپور سو، که په دغو ورځو کې چا مصطفی صغیر لیدلی وای چې د انقرې د ملیت حاکمیت او یکي ګون جرایدو چې د ده په ستاینه او تعریف ډک وه او ده به هغه لوستله لیدلی وای دا به ورمعلومه سوې وای چې دی څومره د دې جرایدو د لوستلو په وخت کې ګزوبر کېږي او څومره یې د مخ څېره او ښه تازګي مومي او د کامیابۍ په نشه کې غرق او بېسده دئ.

مقصد دا په انقره کې د مصطفی صغیر شهرت خپل معراج ته ورسېدی، نو ده د ځانه سره دا فیصله وکړه چې انقرې ته ولاړ سي او د اناطولیه د ترکانو او غټانو او د انقرې د حکومتي مشرانو یا د وطني جدوجهد د سربرآورده افرادو سره ملاقات وکړي، مصطفی صغیر وروسته تر فکر او دقت د ځانه سره دا فیصله کړې وه چې د ده د پروپاګند کامیابۍ په استنبول کې دا خبره ممکنه کړې وه او بیا یې د

انقرې وطني جدوجهد پوره معلوم کړی خپل راپورټ به خپلې مربوطه اداري ته ورلاندي کړي او یو معقول انعام او جایزه به حاصله کړي، بیا به نو وروسته هغه امیدونه چي جنان ته یې لري هغه جنان چي د دې حسن او جمال د هند تر حسن و جمال او د هند تر شنو او زرغونو ځنګلو ډیر زیات او خوندور او زړه وړونکی دئ په نکاح کړي او دا آرزو به په بې غمه زړه پوره کاندي.

مصطفی صغیر د فرید جاوید سره چي د ایلري د اخبار مدیر دئ او د خپلو اغراضو یې آله ګرځولی تعلقات زیات کړه او د میاشتي یې یو مخصوص مبلغ ورته ټاکلی و، هره میاشت یې دا مبلغ فرید جاوید ته ورکاوه، دا رقم که څه هم د مسټر نلسن د جاسوسی د محکمې څخه ورکول کېده، مګر مصطفی صغیر به داسي وانمود کاوه چي دا رقم فقط ده ته د ده د هغو اسلامي قابل تقدیر خدماتو په مقابله کي ورکول کېږي چي دی یې اجرا کوي. د ایلري د اخبار مدیر فرید جاوید ډېر یو ساده او سپېدلی سړی و، د ده ساده ګي دا وه چي د مصطفی صغیر په جد و جهد کي یې بې هیڅ و هیڅ اشتراک وکړی، او په هیڅ معامله کي یې مقابله یا معارضه ونکړه، د مصطفی صغیر فرید جاوید په نظر یو ساده سړی ورغلی و، او د ده څخه یې ښه کار واخیست، اراده یې وکړه چي انقرې ته ولاړ سي، یوه ورځ یې فرید جاوید ته وویل چي دی خیال لري چي انقرې ته ولاړ سي او دا سفر صرف د اسلامي اغراضو له پاره دئ، فرید جاوید د مصطفی صغیر اراده ځان ته معلومه کړې ورته ویې ویل چي:

"په انقره کي به ستا خورا شانداره هرکلی وسي او غازي مصطفی کمال پاشا به ستا سره روغبړ وکړي، او ستا لوړي کارنامې به اناطولیه ډېري تقدیر کاندي".

مصطفی صغیر په یوه لنډه موده کې د استنبول د سیاسي محافلو اسرار د خپل هندوستاني معتمد په ذریعه چې درمهار نومېده او ما یوه ورځ په داسې حال کې چې پر یوه بادبان لرونکې بېړۍ ناست او قاضي کویي ته روان و ولید، معلوم کړه او د انقرې د تګ اراده یې وکړه، چې د اناطولیه جدوجهد پخپلو سترګو وویني او د ترکي احرارو اسرار و ځان ته معلوم کړي.

درمهار د مصطفی صغیر تر لاس لاندې یو خورا فریبکاره چالاک سړی و، دی په دې سره مامور و چې په قاضي کویي کې د کمالي حزب حالات ځان ته معلوم کړي.

تر څو چې یوه ورځ د شپې هغه ځای ته ورغی چې کمالي احرار هلته سره راټولېدل او د دوی ټوله کاغذونه یې غلا کړه، په دې کامیابي چې د ده په ټولو اقداماتو کې خورا یو مهم کار و، دی ډېر خوشحاله سو او کاغذونه یې مصطفی صغیر ته راوړه، مصطفی صغیر دی ډېر خوشحاله ولیده او ده ته یې وویل: ګمان کوم دا پلا به دې کم جرم نه وي کړی؟

درمهار: یه آغا. دا یې وویل او یو څو کاغذونه یې د جیب څخه را وایستل او مصطفی صغیر ته یې کښېښوول، مصطفی صغیر خوشحاله سو، کاغذونه یې واخیستل او په یوه ژوره کتنه یې ورته وکتل او بیرته یې درمهار ته سترګې ور واړولې.

"زه تا مسټر نلسن ته ورولم، هیله لرم چې تا ته ستا د خدمتونو پوره مکافات درکاندي".

درمهار دا واورېده سر یې کښته واچاوه او د مصطفی صغیر څخه یې اجازه وغوښته چې خپل هغه کوچني ځای ته ولاړ سي چې د فاتح مسجد جامع ته نژدې و او هغه ستړیا او ستوماني چې د ډېرو

کارونو په واسطه پر راغلې وه واچوي.

درمهار چې ولاړې مصطفی صغیر کاغذونه پرانیستل او یو یو یې ملاحظه کاوه، په کاغذو کې ډېر خطونه پیدا سوه چې په یوه کې لیکل سوي وه:

هر کار لکه چې زموږ زړه غواړي هغسي کېږي او قومي مجلس د ماسکو د حکومت سره یو معاهده کړېده، چې د هغې منشا دا دئ چې د شرق څخه د برطانیې نفوذ او اقتدار محوه سي، او د دې مقصد د حاصلولو له پاره کمالي احرارو په شمالي قفقاز کې اسلامي حکومتونه تأسیس کړي او دا کوښښ هم کوي چې ایران د پردو ګاونډیانو د نفوذه څخه وژغوري. د پښتنو د لښکر تنظیم ته یې هم لاس ورته کړی دئ، چې پر هند حمله وکړای سي.

په نورو کاغذو کې هم له دغه قسمه خبرونه او حوادث لیکل سوي وه، مصطفی صغیر دا ټوله مکتوبونه ولوستل او ډېر خوشحاله سو. ګواکي ده ته یوه قیمتي خزانه په لاس ورغله، او په ډېره آساني بې له هیڅ زحمت او زیاره څخه یې پر خپلو اغراضو بری وموند.

په استنبول کې یو خورا تنګ بازار و چې زیاتره به د وګړو د هجوم په واسطه تېرېدونکو او عابرینو ته په دې بازار کې تردد خورا تکلیف او زحمت و، علاوه د بازار تر تنګوالي کثافت او بدبویي هم پکښې ډېره وه. د دې علت دا و چې دا بازار د ماهي فروشانو مخصوص بازار و، او د ماهیانو مارکېټ غوندي ځای و، ټوله ماهي والا په دغه بازار کې سره راغونډ سوي وه، هر ماهي والا به خپل ماهیان په بازار کې د سړک پر یوه څنډه او بله څنډه ایښي وه، له دې وضعیته څخه طبعاً بازار نور هم تنګي پیدا کوله، او ضمناً د ماهیانو د مخصوصي وږمې په واسطه او د وګړو د ازدحام له کبله د دې تنګ

او کثیف بازار هوا دومره خرابه او بدبویه کېدله چي د تېرېدونکي زړه په تر خوله لوېدی، او پر انسان به یو بل شانته حال راغلی، د دې بازار په ځینو دوکانو کي لندې مېوې لکه هندوانې او نور شیان هم خرڅېدل، او ضمناً د ګلانو او نورو شینګیاوو دوکانونه هم په دغه تنګ بازار کي سره راغونډ سوي وه، علاوه پر دې ټولو له بده مرغه دا بازار پر یوه داسي ځای واقع سوی و چي هر څوک به د سیاحت او د دې اسلامي مهم پایتخت د تماشې له پاره په دې ښار ور داخلېدی، باید لومړی دغه بازار قطع کړي او وروسته به نو د ښار نوري برخي ویني، له دې حاله سره دا طبعاً لازمه وه چي هر سیاح به د دې حالت او وضعیت له لیدو څخه ډېر متأذي او داسي متأثر سو چي د ښار د لیدلو او تماشې څخه بې زړه مات او هغه اندېښنه بې چي د دې اروپایي باعظمته پایتخت په باب کي سنجولې وه باطله او غلطه کړه، بلکي حسرت به ورپېښ سو او د استنبول د ټوله ښار څخه بې نظر واوښت، هر څه چي بې د دې ښار په باب کي اورېدلي وه ټوله بې غلط او درواغ وبلل.

په دغه کرغېړن و تنګین او بدبویه بازار کي یوه عجیبه او خطرناکه حادثه پېښه سوه، هغه دا وه چي یو یوناني سړی چي نوم یې (بوغارکي بابا) و د بازار پر سړک ناست و ماهیان یې د خرڅلاو له پاره ایښي وه، په دغه ترڅ کي یوه ترکۍ خانمه تېرېده، چي خورا په فلاکت او بدبختۍ او خوارۍ ککړه او دربدري یې له حاله څخه معلومېده. دا ښځه دغه ماهي والا ته راغله او د ماهیانو قیمت یې ځني وپوښتی، یوناني ماهي والا چي یو فضول او بې باکه سړی و د ترکۍ خانمي سره یې مسخرې شروع کړې، د څو مسخرو آخر پر طعنو او پیغورونو تمام سو، د خانمي د سوځولو له پاره یې د خپل ملګري

بل ماهي فروش سره د کمالي حکومت په بد ویلو او غندلو شروع وکړه، او داسي يې ورته وويل : ژر دئ چي قسطي (د یونان پادشاه قسطنطين) فاتح به استنبول ته راننوزي. خانمه خوارکۍ چي یوه وطندوسته ترکۍ ښځه وه، دې احمق او رذیل ته یې څه جواب ورنکړ پټه خوله ولاړه وه، او هر څه چي ده ویل هغې اوریدل، څو په آخر کي يې د نجات له پاره غیر له دې چي ځني تېره نه سي بله چاره ونه لیدله، دا چي يو څو ګامه ځني ولاړه یوناني ور ولاړ سو تر لاس يې ونیوله او له تلو څخه يې مانع سو.

دلته ښځه حیرانه سوه چي څه وکي، په دغه حال کي يو سړی چي (باسیلي بارایتوس) نومېږي د یوناني دوکان ته راغی، او یوه پیاله شراب يې وخوړه، ده چي د هغه یوه پیاله شراب ولیده سمدستي يې درې پیالې پرله پسې وخوړلې او ښځه یې تر دواړو لاسو ونیول، خانمه د بېري څخه حیرانه او رېږدېدله، یو ګړی وروسته یواري شرابو بېسده کړ، باسیلي بارایتوس نامي کوښښ کاوه چي ښځه دننه دوکان ته ننباسي او پرله پسې په زیات اصرار ترکانو ته ښکنځل کول.

له دې منظرې څخه په ټول بازار کي هیڅوک هم نه سوه متأثره، ټوله دوکانداران پر خپلو دوکانو ناست وه، فقط تماشا يې کوله او د یوه هم د غیرت وینه او د انساني عواطفو هیجان پر حرکت نه راغی، د دې سبب دا و چي د دغه بازار دوکانداران ټوله یوناني او مسیحیان وه، په یوه کي دومره انسانیت نه و چي له داسي منظرې څخه دي متأثر سي، یا دي دا ظلم او تجاوز د انساني اخلاقو څخه منافي وبولي.

دا منظره دغسي په دوام کي وه چي یو ګړی وروسته يې تغیر وموند، یعني نژدې و چي یوناني ښځه په دوکان ننه ایستلې وای، خو ښځي نارې او غلبلې وهلې چي په دغه موقع کي دوه تنه هندوستاني

عسکر په بازار کي تېرېدل او دا حادثه يې تر نظر سوه، او ورته راوګرځېدل، او ښځه يې د يوناني ښځه چي خورا سخته يې ګير کړې وه، ايله او تر دې اندازې يې يوناني ته تهديد او اخطار ورکړ چي توري يې پر راوکښلې. ښو په پای کي يوناني وبېرېدی او د دوی له خوفه ښځه وتښتېدی.

په يوه عالم غلبلو او ږوږ کي يې ترکی خانمه د بوغارکي ښځه ايله کړه، پر لاري رهي او هندوستاني سپاهيانو په پوره حفاظت دا له دې مسيحي بازاره ښځه د مسلمانانو محلې ته رسولې، په زخمي زړه يې په ژړاندو سترګو تر خپله کوره ورسوله. دا ورځ د جمعې ورځ وه، وګړي ډله ډله د جمعې د لمانځه له پاره د سلطان احمد د جامع مسجد پر لور روان وه او د خلفا و هندي او اروپايي سپاهيان د لاري پر دوو خواوو صف ولاړ او د سلطان المعظم محمد سادس خليفة المسلمين د راوتلو انتظار يې د سلام له پاره درلود، لږ څه وروسته د سلطان المعظم سپارلي په ډېر جاه و جلال سره د يوه پوره شمېر سپرو عسکرو چي په منځ کي يې روان وه راورسېدله، او وروسته د سلطان المعظم موکب تر شا د وزراو شاهي ګاډی رواني وې، د سلطان المعظم موکب چي تماشاچيانو ته راورسېدی، دوی سرونه کښته کړه او په لوړ آواز يې وويل: السلام علی اميرالمؤمنين.

د سلطان المعظم موکب ډېر باشکوه و، د سلطان المعظم له ليدلو څخه د تماشاچيانو اسلامي جذباتو او احساساتو تحريک وموند او ناڅاپه د دوی پر خپګان آمېزه مخونو او بڼو باندي د خوشحالی او هوس و فرحت نخښي ښکاره سوې، د سلطان المعظم په موکب پسې متصل يوې ګاډی د عمومو توجه جلب کړه چي په هغې کي مصطفی صغير، فريد جاويد د ايلري اخبار مدير او يو بل

هندوستانی سړی ناست وه، فقط چي مصطفی صغیر د وګړو په نظر ورغی، ټولو سیلانیانو د ده په لوړو صفاتو او ښو اخلاقو او برجسته شخصیت کي خبري او مذاکره شروع کړه، بلکي زیاتره د ده د لیدلو په واسطه مرعوب سوي د ده د تعظیم او احترام له پاره یې د (ژوندی دي وي مصطفی صغیر) ږغونه پورته کړل.

د سلطان المعظم او د کابینې د هیئت په وروسته پسې مصطفی صغیر مسجد ته ور داخل سو. مسجد چي د مسلمانانو او د یګانه خدای تعالی د مخلصو عبادت کوونکو څخه په یوه پلا ډک سو، مصطفی صغیر ته موقع په لاس ورغله، د دې له پاره چي د دې موقع څخه استفاده وکړي مشر سپه سالار، مارشال عزت پاشا ته یې ځان ور ورساوه او په خورا ډېر ادب یې په غوږ کي خبري ورسره شروع کړې او داسي عرض یې ورته وکړ:

"محترم سپه سالار! ما اراده کړېده چي سبا انقرې ته وخوځېږم".

عزت پاشا: "انقرې ته ځې؟ د څه له پاره؟"

مصطفی صغیر: "ځکه غوارم دا ګړی هلته ولاړ سم او ملي و عسکري خدمت په همهغه ځای کي وکړم".

عزت پاشا: "خندا، ډېر ښه خدای تعالی دي په دې مقصد کي کامیاب کړه! کله د حرکت خیال لرئ؟"

مصطفی صغیر: "سبا که خدای کول روان یم".

عزت پاشا: "ډېره ښکمرغي ده، دعا کوم چي په خیر ورسېږې.

که څه هم عزت پاشا په ظاهره په مسا و د مصطفی صغیر سره خبري کولې، مګر سربېره پر دې یې بیا هم په زړه کي خورا بد ځني راتله، او نفرت یې ځني کېده، چي د دې قلبي نفرت نخښي بې کله کله

د زړه د نفرت امېزه حرکت په واسطه پر مخ او روښانه تندي هم نمائنده ګي او تمثيل وکړ، مګر ژر بې يوه سياسي مسا پسي وکړه او نې غوښتنه خپل لږ شانته نفرت او کدورت ښکاره کړي. که څه هم مصطفی صغير د سپه سالار د مسا په نوعيت پوهېدی مګر بيا يې هم هيڅکله د کمالي احرارو د مرکز انقرې د ښار د تنګ اراده نه پرېښووله.

تر لمانځه وروسته سلطان المعظم په شاهي ګاډي کې کښېنوست، او د خوشحالی په ږوږ او د (ژوندی دي وي خليفة المسلمين) په شخول کي د شاهي قصر خوا ته روان سو، په څو دقيقو کي قصر يلدز ته ور ورسېدی. وروسته د سلطان المعظم تر حرکت عزت پاشا په خپله مخصوصه ګاډی کي سپور سو او بابعلي (قصر يلدز) ته راغی.

ځکه چي عزت پاشا د مشتبهو او مضنونو حالاتو په باب تل د خپلو جاسوسانو په ذريعه او د بعضو مخصوصو وطن غوښتونکو په واسطه چي همېشه بې د مصطفی صغير غوندي افرادو مراقبت درلودی او د مصطفی صغير په اعمالو او حرکاتو يې هره ورځ اطلاع درلوده، ژر د خپل تحرير مخصوص اطاق ته راغی او پر کوچ باندي کښېنوست او خورا يو عميق فکر ورپېښ سو، وروسته تر څو دقيقو فکر د کوچ څخه راپورته سو د تحرير مېز ته نژدې پر چوکۍ کښېنوست، پنسل او کاغذ يې راواخيست يو اوږد او مفصل مکتوب يې د مصطفی صغير د اعمالو او افعالو په شاوخوا کي په پوره تشريحاتو سره د خپلي رايي او نظريې وليکل، او ضمناً يې د وطني لوی مجلس څخه هيله وکړه چي د ده په ظاهري بياناتو او ويناوو خطا نه و[illegible] او هم هيڅ قسم اعتماد پر ونکړي، همېشه څار پسې کوي او

مراقبت يې پرې نه ږدي. د مكتوب تر ليكلو وروسته يې كاغذ په پاكټ كي واچاوه، او لاک و مهر يې كړ، نو يې زنګ وواهه سړى راغى، امر يې ورته وكى چي كندک مشر علمي شوكت چي يو منصبدار او د ده ډېر پر اعتماده و راحاضر كړى، څو دقيقې وروسته علي شوكت اطاق ته راننووت عسكري رسم تعظيم يې وكړ، سپه سالار عزت پاشا مهر سوى مكتوب ده ته وركړ او ورته وې ويل:

"ژر انقرې ته روان سه، او دا مكتوب په ډېر احتياط د انقرې د ملي مجلس رئيس (مصطفى كمال پاچا) ته وروسپاره، مګر فكر دي اوسه چي هيڅوک در خبر نه سي او د سړي علم پر دې پټ سِر رانه سي".

علمي شوكت د مكتوب د ساتلو او په سِري او مخفي صورت رسولو يې تعهد كړى عسكري رسم تعظيم يې وكړ د باب علي څخه راووت چي د سپه سالار عزت پاشا د پاكو مقاصدو پر ځاى كولو (يعني د انقرې د حكومت د استحكام او د اسلام د دښمنانو د جاسوسانو او پرپاګنډيانو د شر او فتنې څخه د هغه د ساتلو له پاره) د خپل مقصد خوا ته وخوځېدى.

د يوې خوا څخه مصطفى صغير او درمهار د انقرې د سفر په تهيه بوخت دي، او له بلې خوا څخه د ده معشوقه جنان د خپل اكا مانديني ته ناسته ده او په ډېري خوارى او عاجزى زارى او جګى ورته كوي چي د دې د دوو كوچنيو ورونو غمخوري او روزنه تر هغو څو انقرې ته ځي او د هغه ځايه څخه بيرته راځي پر عهده واخلي او قبوله يې كي، ځكه چي د جناني هره خبره د زړه له كومي څخه د اسلام او وطن د ميني او محبته ډكه د يوه زخمي زړه څخه په ډېره بې قراري او غمجنه لهجه د دې له خولې څخه راوتله او د سينې د يګ يې پر

ایشنا او راغلی د هري کلمې سره يې تر بيمارو او شهلا سترګو يوه روښانه او ښکه هم لکه د شبنم سپينه مرغلره راجلا کېده، نو يې د اکا مانديني يوازي غمجنه نه بلکي متأثره هم سوه او د دې خواهش يې په خورا خوشحالي قبول کړ.

او ژر يې کوچني هلکان تر لاس ونيول د ځان سره يې کور ته بوتله، او تر هغو څو جنان د انقرې څخه بيرته راګرځي دا بې د دواړو ورونو روزنه او تربيه کوي.

جناني وروسته د ورونو تر سرښته او غمخوړني د سفر مختصر لوازم تهيه کړه او د مصطفی صغير روزنامچه يې په ډېر احتياط پخپل لاسي بکس کي کښېښوول، وروسته يې د خپل اکا د مانديني سره خدای په اماني وکړه او د کاله څخه راووتله، په يوه بېړۍ کي کښېنستله او مخ د حيدر پاشا د سټېشن پر لور راوخوځېدله، چي د هغه ځايه څخه د اورګاډي په ذريعه اسکي شهر ته ولاړه سي.

نن د پخوا څخه برخلاف د حيدپاشا پر استاسيون د اناطوليه د مسافرينو چي مخ پر هغه خوا روان دي فوق العاده هجوم معلومېږي، مسافران په ډېر جد و جهد ځانونه د اورګاډو په پټليو کي ځايوي، او هر څوک د ځان له پاره ځای نيسي، د اورګاډي په پټليو کي خالي ځای نه معلومېږي، په دې حالت کي جنانه خواره هم استاسيون ته راورسېده او چي د ګاډی ټکټ يې واخيست فيلپ فارم ته راووتله، د ځای له پاره چي يې هر څه کوښښ وکی کاميابه نه سوه، فايده يې ونکړه، په دغه وخت کي د دې پر بڼه يو عجب او غريب حالت ښکاره سو. خپګان او کدورت د دې تازه سره او سپينه څېره د نااميدۍ او يأس په ژړوالي وربدله کړه.

د مايوسيت له کبله يې پر ټولو اعضاوو لرزه او رعشه لوېدلې

وه، په دغه ضمن کي یو زلمی عسکري صاحب منصب چي ددې پرېشان او لرزان حالت ته د ابتداء څخه ملتفت و ورته راتېر سو، او په ډېره نرمي او لطف یې د جناني څخه یې وغوښته چي د ده سره مشایعت وکړي، دې هم د ده خواهش ومانه، څو منصبدار دا د یوې پټلۍ دروازې ته ودرولـه او د دې څخه یې وغوښته چي ورننوزي. جنانه هم فوراً ورداخله سوه او په دې پسې صاحب منصب هم ورداخل سو، نور وګړي یې یوې خوا ته کړه یو سم او بېغمه ځای یې ورته تهیه کړ، او وروسته یې دې ته په ناسته اشاره او تکلیف وکړ.

خوشبختانه دا زلمی علي شوکت بېګ عسکري منصبدار دئ چي د عزت پاشا سپه سالار له خوا د کاغذو او مکتوبو وړلو له پاره ټاکل سوی دئ، او س د دې ریل په ذریعه انقرې ته روان دئ، هو ! د زمانې د خوا څخه زیاتره دغسي واقعات پېښېږي، چي دوو مینانو ته یې د ملاقات موقع ورکړېده، دغه دئ اوس هم سم د هغو نادرو واقعاتو سره دا دوه پاک او سپېڅلي وجودونه چي پر وطن عاشقان دي مشترکه وظیفه پر غاړه ورلوېدلې او دواړه په سفر روان دي.

ریل به همېشه د حیدرپاشا د استېشن څخه اسکي شهر ته پر ۹ بجې ایله کېدی، مګر نن د پخوا څخه مخالف ریل معطل دئ او د ۹ بجو پر ځای پر ۱۰ بجې حرکت کوي، دا ځکه چي د استنبول عالي محکمې د استاسیون رئیس د یوه فرمان په ذریعه مستحضر کړی ځکه چي مصطفی صغیر انقرې ته ځي باید د یوې مخصوصي پټلۍ انتظام ورته وسي.

په ۲۰ دقیقو کي مصطفی صغیر سره د خپلو رفقاوو او دوستانو چي د ده مشایعت یې کاوه استاسیون ته راځي، علي شوکت بګ او جنان دی په داسي حال کي ولیدی چي پر ده خپل دوستان او مشایعت

کوونکي راګرځېدلي او دی یې په میانځ کې و، ملاحظه کړ. جنان د اسلام د خاین د دې حال له لیدلو څخه پر بل حال سوه او بېه یې والوته لاس یې ورېږدېد او زړه یې په شدید حرکت راغی، سترګې یې د وینو د کاسو په شان تکې سرې سوې او لکه سرپرېکړی مار تاو تاو کېده، ځکه چې ځان یې د خلکو په مابین کې ولیدی نو د دې له پاره چې د چا علم پر رانه سي مخ یې بلې خوا ته واړاوه، په دې ضمن کې مصطفی صغیر د خپلو ملګرو څخه خدای په اماني وکړه او د اورګاډي انجن د حرکت اعلام د شپیلۍ په بږغ وکړ، او د شپیلۍ په بږغ پسې سمدستي قطار پر حرکت راغی، وار په وار یې حرکت سرعت موند تر هغو څو د استاسیون څخه و ووت، او په خپل معین سرعت یې د بحیره مارمورا د ساحل ښکلي منزلونه چې د فنار بولي، قزل طوبراق او کورتیپه تر میانځ واقع دي پرې کولو شروع وکړه.

ځلرم فصل

بندي کېدل

د شپې پر ۲ نيمې بجې د انقرې ښکلي استاسيون ته ور ورسېده. د وګړو په هجوم او ازدحام کي علي شوکت بک کندک مشر او جنان له واګونه څخه راشوه سوه، جنانه هغه بکس ته متوجه ده چي د مصطفی صغیر روزنامچه پکښې ساتلې ده، او ضمناً يې ځان د مصطفی صغیر څخه ګوښه کاوه چي وې نه ويني، ژر د استاسيون څخه راووتله او خپل هغه ځای ته ولاړه چي د ځان د استوګني له پاره يې ټاکلی و.

وروسته علي شوکت بک په مصطفی صغیر پسې سره د ده د ملګري درمهار په کالسکه کي سپور سو، هر يو خپل ځای ته وخوځېده. جناني شپه د يوه سرای په خونه کي په ډېره ناآرامي او بېقراري تېره کړه. سهار په شنه خړه د انقرې د قومي حکومت مشران د مصطفی صغیر په راتګ خبر سوه، ډېر منصبداران د ده د ملاقات له پاره ځای ته ورغله، محلي جرايدو يې د راتګ خبر خپور کړ او د ده په ستاينه کي يې مضامين نشر کړه، د وطن مينه جنانه چي ټوله شپه يې په اضطراب او پرېشانۍ سهار کړې وه لمر خاته مصطفی صغیر د روزنامچې سره د يوه خورا لوی عمارت دروازې ته چي د ملي غټانو د مجلس له پاره ټاکل سوی و راورسېدله.

غازي مصطفى كمال پاشا په يوه مخصوصه کوټه کي پر يوه کوچ ناست او د مصطفى صغير د ملاقات په انتظار کي و، دا هغه هندي خير من سړی و چي د ده د همدردۍ آوازه د خلافت سره د عثماني سلطنت په ټولو ځايو کي ګډه او خپره سوې ده. جنانه خوار کۍ چي د قصر د باغ دروازې ته راورسېده او فقط غوښته يې ورننوزي عسکري محافظ په خورا قهر او عتاب راوګرځوله، جنانه يوه دقيقه ودرېدله دوهمه پلا يې بيا کوښښ وکی، پهره دار بيا راوګرځوله، جناني چي هر څه زارۍ و جګۍ ورته وکړې فايده يې ونه کړه.

ښاغلو لوستونکو!

هيڅ به نه وي درمعلومه چي دې خواره ګوټي ته به چي د وطن په عشق او مينه اخته ده څه روحي عذاب ورپېښ وي، چي فقط يوازي د وطن د ژغورلو او ښېګڼي له پاره يې ځان په هر ډول خطراتو کي اچولی، تر دې اندازې چي تر خپل خواږه ژوند بې له هيڅ يوه مقصده تېره، په دې اميد چي د مصطفى کمال سره ملاقات وکړي خپل ګران وطن او ملي مشران د هلاکه څخه وژغوري، مګر دا په څنګه کېږي چي د مقصد او مرام د موندلو څخه فقط و فقط يو عسکر چي د خپل ملت او وطن د راتلونکي حالته څخه بالکل ناخبره دئ مانع سوی، په حقارت او سپکتيا سره يې د مقصد او مرام له وصاله څخه راوګرځوي، جنان په متردد او مضطرب حالت کي ولاړه ده، د زړه له کومي څښتن تعالی ته په راز و نياز کي ده چي: "خدايه! د اسلام پر دې پرېشان حالت رحم وکړه، او داسي مه کوه چي زه بېرته ناکامه ځم".

په دې ترڅ کي يو زلمی عسکري صاحب منصب د قصر دروازې ته رارسېږي، پهره دادر د ده رسم تعظيم کوي، جنانه په لومړۍ کتنه

وپوهېدله چي دا زلمی صاحب منصب هغه شوکت علي بک د سپه سالار عزت پاشا استازی دئ، د علي شوکت بک وروسته د پهره دار عسکر د سلام تر اخیستلو جناني ته فکر سو او پوښتنه يې ځني وکړه : "خانمي تا دلته څنګه وينم؟ "

جناني په جواب کي ورته وويل : "غواړم د لوی غازي مصطفی کمال باشا په حضور يا يې د مرستوني (یاور) په حضور مشرفه سم".

علي شوکت بک پوښتنه ځني وکړه : "نو يو پټ عرض ورته کوې؟"

جنان په جواب کي ورته وويل : "هو صاحب! هیله کوم چي د دې عسکر څخه ما تېره کړې".

علي شوکت بک د دې خواهش قبول کړ، عسکر ته يې وويل چي دا پرېږده، نو دواړه د قصر باغ ته ورننواته، جنان چي د قصر د عمارت دروازې ته ور نژدې سوه يو غنډه مشر چي د مصطفی کمال باشا په سرياوري يې افتخار درلود، په مخه ورغی، او په ډېر متانت يې د ده څخه خواهش وکړ چي د غازي په حضور يې مشرفه کړي. سرياور د دې سره وعده وکړه چي يوه پلا به غازي ته اطلاع ورکړي او اجازه به ځني واخلي، نو دی قصر ته دننه ورغی.

د اسلام په دې فلاکت او بدبختي راوړونکي حالت ټوله کاينات خپه او خواپوټه دي، د ترکانو د نجات او ژغورني له پاره ټوله څښتن تعالی ته زاری او فريادونه کوي، څو ناڅاپه د څښتن تعالی د فضل او مهرباني و رحمت بحر پر جوش او خروش راغی له هري خوا څخه د فتحي او خوشحالی دروازې د اسلام د دې مظلومانو پر مخ وپرانيستلي سوې چي يو له هغو څخه دا و چي د جناني ټوله مشکل کارونه آسانه سوه.

جنانه لا په اضطراب ولاړه ده د خوف او رجا په کتنه ګوري، ستر ګي يې په يوه ارغواني ګل کي دي چي دې ته نژدې په يوه ښکلې ګلداني کي نشونما موندلې د خپلي ځواني ځو ورځي سر ته رسوي چي ناڅاپه سرياور دروازه وپرانيستله او وې ويل :

"خانمي ! غازي ستا خواهش ومانه تا ته منتظر دئ، بسم الله راځه".

جنانه په سرياور پسې سوه تر يو څو کوټو چي تېره سوه، يوه لوی مطنطن سالون ته ورننوتله، مصطفی کمال پاشا يې مخامخ پر يوه کوچ وليدی او د ده تعظيم يې پر ځای او ورته وې ويل :

"اې د قوم فخره او د ملت روحه ! د انګليس د دې نماينده او ملعون جاسوس مصطفی صغير څخه خپل ځان او ملت وژغوره".

تر دې لنډو خبرو وروسته جناني د مصطفی صغير روزنامچه سره د ټولو اوراقو او کاغذو غازي مصطفی کمال پاشا ته وړاندي کړه، غازي روزنامچه او پاڼې د جناني څخه واخيستلې او د يوه کوچ خوا ته يې د ناستي اشاره ورته وکړه، وروسته په روزنامچه مشغول سو. هر څه چي يې روزنامچه لوستله د قهر او غضب نخښې يې پر تندي ډېرېدلې، د روزنامچې د مطالعې تر تمامولو وروسته يې د مصطفی صغير اوراق او سپين کاغذونه چي ټوله په کيمياوي اجزاوو ليکل سوي وه او په ستر ګو نه معلومېده د مېز څخه راواخيستل او وې کتل، څو ټوله هغه اشتباهات او شکوک چي د جناني د خوا د ده په زړه کي ور ګرځېدلي وه د روزنامچې د معلوماتو په واسطه ځني رفع سوه، او يقين يې سو چي مصطفی صغير د انګليسانو نماينده او مخبر دئ او انقرې ته د خپلو مخصوصو اغراضو له پاره راغلی دئ.

مصطفی کمال پاشا لا په خپلو افکارو او انديښنو کي غرق و،

چي ناڅاپه علي شوکت بک کنډکمشر د عزت پاشا استازي دروازه وپرانیستله او سالون ته راوننوت، په عسکري رسم یې تعظیم وکړ، او د عزت پاشا مکتوب یې له جیبه څخه را ایستلي مصطفی کمال پاشا ته یې وړاندي کړ او عرض یې ورته وکړ:

"سپه سالار صاحب زما په ذریعه دا مکتوب تاسي ته رالیږلی دئ". مصطفی کمال پاشا مکتوب د علي شوکت بک څخه واخیست ده ته یې د ناستي امر ورکی، وروسته یې پاکټ وپرانیت او کاغذ یې راویوست، او په لوستلو یې شروع وکړه. دې مکتوب د روزنامچې تقویه کړې د جناني د صدق تصدیق یې کاوه، غازي مصطفی کمال مصطفی صغیر مشتبه بللی سرمېزي زنګ یې وواهه، سریاور یې راحاضر سو او حکم یې ورکړ چي: "فوراً بهٔ ځې او هندوستانی مصطفی صغیر به سره د ده د ملګرو ژر توقیف کوې".

سریاور تعظیم وکړ او د امر پر ځای کولو له پاره راووت، غازي مصطفی کمال د دوی دوو د هر یوه څخه ممنونیت څرګند کړ، او دواړه یې د انقرې لوی ملي مجلس ته د مېلمنو په حیث تر هغو څو د مصطفی صغیر محاکمه پای ته رسېږي قبول کړه، او په انقره کي د پاته کېدو یې امر ورته وکړ. مصطفی صغیر سره د خپلو ملګرو فرید جاوید او درمهار فوراً توقیف سوه، د دوی ابتدایي تحقیقات په ابتدایي محکمه کي شروع سوه، مصطفی صغیر په ابتدایي تحقیقاتو کي خپل ټول قابلیت او جدیت په کار او مصرف کړه، او د خپل جرم او جنایته څخه یې چي ده ته متوجه سوی و ځان وپیچه، په دې سوال و جواب او دفع و جرح کي یو څه زمانه تېره سوه، په آخر کي ابتدائیه محکمې د خپلو تحقیقاتو اوراق بشپړه کړه او مرتب کړي یې د استقلال محکمې (عالي عدالت) ته وړاندي کړل.

پنځم فصل

اعدام

لمر دغه دئ چي څرک يې وهلی دئ، وګړي ډله ډله د استقلال د محکمې و خوا ته د انقرې پر لويه لار ژر ژر را روان دي، ولي چي د استقلال محکمه د مصطفی صغير انګليسي مخبر پر قطعي او آخري فيصله باندي رأيه ورکوي، د محکمې په لوی صالون او په نورو ټولو اطاقو کي د جرايدو نمايندګان او عسکري منصبداران او د انقرې ښار معززين او اهالي راغونډ سوي دي.

انګليسي مخبر مصطفی صغير د محکمې په لوی صالون کي درو قاضيانو ته نژدې پر يوه لوړ تخت چي د لرګو د کټارو په ذريعه سره جلا دئ په عسکري حفاظت کي ولاړ دئ، که څه هم د وګړو هجوم خورا ډېر دئ او يو عمومي قهر و عتاب په ټولو کي معلومېږي، مګر بيا هم خورا چپه چپايي ده، غير د عسکرو د پښو د کړپې څخه چي د تنظيم نيولو له پاره تګ و راتګ کوي، بل هيڅ يو شی دا چپه چپايي نه خرابوي، په ۵ دقيقو کي دا تردد هم پای ته ورسېدی، او يو عميق سکوت حکم فرما دئ، وروسته درې قاضيان د شا د دروازې څخه صالون ته راغله او پر خپلو مخصوصو چوکيو باندي کښېنستل. درې دقيقې وروسته د محکمې سرمنشي د مصطفی، درمهار او جاويد

ابتدايي تحقيقات قاضيانو ته ور وړاندي کړه، لوی قاضي سرمنشي ته د ابتدايي او مابورو تحقيقاتو د اوراقو د لوستلو امر وکړ، وروسته د هغو تر لوستل کېدلو ټوله هغه دستاوېزونه او شهادات او د اثبات اوراق چي لاس ته يې وروستلي وه په ترتيب حاضرينو ته وربنکاره کړه سوه. په دې پسې يې ډېري پوښتني او سوالونه د مجرمينو څخه وکړه، مصطفی صغير په خورا تېزي او چالاکي او رشادت و ذکاوت د هري پوښتني جواب په ترکي ورکاوه.

که څه هم په ابتدائيه محکمه کې د جرم او جنايت څخه پر مخ انکار کړی او کورټ ناګاره سوی و، مګر په عالي محکمه کي اوس د قاضيانو د پرله پسې سوالاتو او اعتراضاتو په واسطه د خپلو دلايلو او ځان سپينولو څخه لوېدلی، داسي مقنن دلايل نه دي ورپاته سوي چي د ځانه څخه مدافعه په وکړای سي. نو چي ځان يې مجبور او ناچاره وليدی او له هري خوا څخه لار پر وتړله سوه، مخ يې د سوال ته راوګرځاوه او پر جرم يې اقرار وکړ، خپل پخواني اجراآت يې سره د اوسنيو مقاصدو چي د هغو له پاره انقرې ته راغلی دئ ټوله، له اوله څخه تر آخره پوري داسي بيان کړه :

"زه په لاهور کي چي د هند د مشهورو ښارو څخه دئ استېږم، او د يوې اصيلي کورنۍ څخه د هغه ځای يم، تر اعدادېي پوري مي خپل تعليم په لاهور کي تکميل کړی دئ.

ځکه چي ډېر ذهين او ذکي وم خپلو انګليسي معلمانو زما تشويق وکی، چي انګلستان ته ولاړ سم، او د هغه ځای په يوه دارالعلوم کي داخل سم او عالي تحصيلاتو ته هلته خاتمه ورکړم، هغه و چي د دوی د تشويق په اثر مي ۱۰ کاله لاهور پرې ايښی انګلستان ته ولاړم، لومړي ۴ کاله مي د بريګن په مخصوص مکتب کي تعليم وکړ،

وروسته د ایډنبرا دارالعلوم ته ولوېدم، او څو کاله وروسته د اکسفورډ په دارالعلوم کي داخل سوم او د لتګوکن د عالي مکتب د اعضاوو څخه وشمېرل سوم. د اکسفورډ په دارالعلوم کي مي (بي. اې) صنف پوره کړ، د تاریخ په مضمون کي مي د دوهمي درجې نښان واخیست.

څو ورځي وروسته یې د تعلیم تر تکمیل د اکسفورډ په دارالعلوم کي زه د وزیر هند ملاقات ته وروغوښتم، زه د ده په حضور مشرف سوم او حلف مي وکی چي د انګلستان او د هند د حکومت وفادار به یم او تل به د دوی د حکمونو پر ځای کول د ځان لومړی فریضه ګڼم، او هره وظیفه چي و ما ته راوسپارله سي په پر ځای کولو به یې هیڅ قسم کهالي او نامردي نه کوم.

وروسته د وفادارۍ د حلف د مراسمو تر اجرا کولو د هند د وزیر په حضور بیرته د اکسفورد دارالعلوم ته راغلم، چي د تعلیم څخه فارغ سوم د مصر د ازادیخواهانو د اعمالو او حرکاتو په مراقبت مامور سوم، او ژر په ژر مصر ته ولاړم، د دې ماموریت تر انجامولو وروسته د ځینو سیاسي اغراضو له پاره اېران ته ولاړم، له هغه ځایه بیرته لندن ته راغلم، د لندن د اقامت په زمانه کي د انګلستان د خارجه وزارت د شرق د اسلامي ممالکو (ترکیه، اېران، افغانستان) په سیاسي مدیریت پوري مي ارتباط درلود. په ۱۹۱۴ کي یې هند ته واستولم او د هغه ځایه څخه د سویزرلینډ په تګ مامور سوم.

د لومړي عمومي جنګ تر تمامېدلو وروسته زه د انګلستان د سیاسي حالت په مطالعه مصروف او ورته ځیر سوم، او دې نتیجې ته ورسېدم چي اوس د انګلستان ټوله سیاست د عسکري عمومي قوماندان تر اثر لاندي دئ ولي؟ هغه وخت چي خارجه اداري د

اناطوليه په باب کي تنظيميه رياست ته چي په استنبول کي اوسي راپورټ ورکړ تنظيميه رياست په جواب کي وليکل : "ځکه چي اوس په دې نازک فرصت کي په اناطوليه کي د هيڅ چا مال او سر په امان نه دئ ځکه نو د اناطوليې د قاتلانو سره يو تړون او مفاهمه د برطانيې اقتدار ته يوه کلکه صدمه ور رسوي".

وروسته مصطفى صغير وويل : برطانيه غواړي يو خورا اوږد سياسي رول په اناطوليه کي ولوبوي، مګر بالعکس يونانيان غواړي دا پلان ژر په ژر عملي کړي او هم بايد دا ښرګنده کړم چي انګلستان د لزوم او ضرورت پر موقع د يونان لاربنوونه کړې، هر څه چي لازم او مصحلت وي هغه به وکړي. په دې ضمن کي مصطفى صغير د برطانيا د طرفدارانو د پروپاګنډ طرح کړی پلان مفصل بيان کړ او وې ويل : "سلطان المعظم او د ده کابينې د برطانوي ايجنټانو سره د ناخبری په واسطه هغه پروګرام بېله تردده ښخه په پوره اطمينان عملي کوي او هم يې وويل چي انګليس د دې پروپاګنډ په واسطه د اناطولي د ترکي احرارو د تحريکاتو پر مخ استيصال کوي".

په دې ترڅ کي يې د هغو مشهورو انګليسانو نومونه واخيستل چي د دې پلان د جوړولو مهم اعضاء او روح بلل کېدل. په دغه ډول يې ټوله هغه کيفيت او د ادارې حالت ښرګند کړ چي د مصطفى کمال پاشا د وژلو له پاره تشکيل سوی او دی يې په وژلو سره مامور کړی و، او د وژلو د سازش د دې نقشې ښخه معلومېده چي ده په څه ذکاوت د افغانستان د پخواني پادشاه اعليحضرت امير حبيب الله خان د وژلو پلان طرح کړی او هغه پادشاه څنګه ده پخپله وواژه، او په دغه واسطه يې د انګلستان له پاره څومره لوی خدمت وکړ.

ټولو حاضرينو چي په محکمه کي حاضر وه د ده بيانات په خورا

دلچسپي اوربدل. مګر فقط چي د اعليحضرت امير حبيب الله خان شهيد د قتل واقعه يې بې پردې او ښکاره څرګنده کړه نوله حيرت واخيستل چي انګليسانو څنګه غوښته چي د امير حبيب الله خان په شهادت په افغانستان کي انقلاب واچوي او په دغه پلمه افغانستان ته ورسي، خپل نفوذ او اقتدار هلته ډير او ټينګ کړي. مصطفی صغير وروسته د انقرې د دسيسې په باب کي بيانات ورکړه د هغو کسانو نومونه چي په دغه دسيسه کي شموليت درلود او ډير هم پکښې مسلمانان وه سره د هغو روپو د تعداده چي دوی يې د وګړو څخه د اعانې په ډول اخلي مرتباً بيان کړه.

په هغو نومونو کي چي مصطفی صغير بيان کړه د استنبول د ډيرو لوړو کسانو نومونه داخل وه، قاضيان او هغه وګړي چي په محکمه کي حاضر وه د دې راز د ښکاره کېدو او هم د افغانستان د پادشاه د قتل د واقعې څخه ډير حيران سول.

مصطفی صغير د خپلي خبري په آخر کي وويل، لنډه دا چي برطانيې غوښته او کوښښ يې کاوه چي اناطوليه خپله مستعمره وګرځوي او اسلامي سياسات يعني د ترکيې سياست په لاس کي ونيسي[1].

---

(1) يعني د برطانيې حکومت هيله درلوده چي خدای دې نه کوي د دې اسلامي لوی او باشکوه سلطنت اقتدار په خپل لاس کي ونيسي، او اسلام خوار او ذليل کړي، يا په بله معنی خدای دې نه کوي اسلام د نړۍ له مخه څخه محوه او واخلي. دغه ده د نصاراو په زياته د انګليس نظريه. مګر نصارا سره له دې چي ترخې تجربې او د ناکامۍ مکرري نتيجې يې اخيستي دي تر اوسه په دې هيڅ نه دي پوهېدلي چي هيڅ کله به د دوی دا آرزو تر سره نه سي. ولي اسلام د يوه حقيقي نور څښتن دئ. او يو قوي ساتندوی لري چي په خپل پاک کلام کي يې مسلمانانو ته زېری ورکړی او فرمايلي يې دي: "يريدون ليطفئوا نورالله بافواهم والله متم نوره و لو کرها

د مصطفی صغیر د بیان تر تمامېدلو وروسته عالي محکمې خپله قطعي فیصله ولیکله او داسي یې ولوستله: "مصطفی صغیر د ذکریا زوی چې عمر یې ۳۴ کاله دئ او د هند په پېښور کي زوکړی او د برطانیا تبعه دئ د دې استنطاقه څخه دا خبره ښکاره سوه چې دی د انګلستان د حکم او هدایاتو په موجب د ترکیې د احرارو د حالاتو د پلټنې او د لوی غازي د وژلو له پاره انقرې ته راغلی دئ، انګرېزي حکومت لومړی پلا مصطفی صغیر د کرنیل نیلسن د انګلیسي استخباري ادارې لوی منصبدار په استنبول کي په معاوني رالېږلی سوی دئ هغه ملزم په استنبول کي یو انجمن (د خلافت حلیف تورکي هندي جمعیت) په نامه تشکیل کړی و وروسته د انجمن په نمایندګي اناطولیه ته رالېږل سوی ځو په آخر کي دی د انګلیسي پروګرام د تکمیل له پاره انقرې ته راغی، فرید جاوید د ایلري اخبار مدیر چې دا ګړی د مصطفی صغیر سره په دې سفر کي شریک دئ هم د ده سره په جرایمو کي اشتراک لري.

وروسته د انجمن له خوا د اناطولیه په نمایندګي منتخب سوی

الکفرون". په ختمو کي چې هر ځونه سړی د بې عزتی له پاره وخېژي او لغت یې کي په هغه اندازه ختې پخې او ټینګي سي، خپل اصلي جوهر ښکاره کوي، دغه رنګه اسلام چې هم هر څومره غمونه او مصیبتونه ورپېښېږي هغونه هوښیار او تر پخوا زیات د خپلو دیني او دنیوي دښمنانو په مقابل کي درېږي. لکه چې د مثال له پاره فعلاً افغانستان، ترکیه، ایران، حجاز، عراق، مصر، شرق اردن، شام، اندونیزیا حاضر دي. که څه هم بعضي د اسلام اعضاء لکه لیبیا، مراکش او نور هم د غفلت د خوبه څخه راپورته سوي او د خپلواکۍ د حاصلولو له پاره چې زموږ د دیني او فطري حقوقو څخه یو حق دئ کوښښ کوي او اوس لږ څه کامیاب سوي دي، مګر انشاء الله ژر به دو همه پلا اسلامي شان و شوکت چې د لاسه یې وتلی و حاصل کړي. (ژباړن)

او پـه آخر کـي د انګلیس د پروګرام د تکمیل لـه پاره انقرې تـه راغـی، ځکه تړو له هغه مکتوبو څخه چي په کیمیاوي اجزاوو لیکل سوي او د مصطفی صغیر او کرنیل نیلسن تر میانځ مبادله سوي دي د فرید جاوید په ذریعه اجرا سوي دي، له تحقیقاتو څخه ثابته سوه چي ملزم د ترکیې د استوګني په موده کي همېشه د اناطولیه روپوټونه انګیستان ته استول. او هم ملزم په خپل جرم او جنایت اقرار کړی دئ. ځکه نو مصطفی صغیر او د درمهار د دغه نوکر په اعدام محکوم دي، فرید جاوید او د بغداد د بلدیې پخوانی رئیس چي مصطفی صغیر د خپل استنطاق په ضمن کي دوی په خدماتو اعتراف کړی دئ، د ده معاونان بلل کېږي، فقط د جاسوسۍ او پلټني له پاره انقرې ته راغلي وه، په دائمي حبس محکوم او دغه د دوی دوو له پاره سزا وټاکله سوه.

لکه د عدلیه د هسکي محکمې د تصویب او حکم په اثر چي د انقرې د حکومت د جشن په ورځ به د جمهوریت په لوی میدان کي د وګړو له خوا اول مصطفی صغیر او په پسې به درمهار په دار وځړول سي.

په همدغه توګه د ترکي احرارو یعني کمالیونو له خوا د اسلامي خائنانو او مسلمانۍ خرڅوونکو یوه صحیحه سزا او مجازات ورکړه سوه.

شپږم فصل

جنانه خپل مقصد ته رسیږي

ګهیځ دئ او د ورځي ۹ بجې دي، د انقرې وګړي ډله ډله خورا خوشحاله او په خندا پر سړکانو او د ښار په هره لارکي په حرکت کي دي او زیاتره د انقرې د لوی میدان خوا ته روان دي، ځکه چي نن د انقرې د ملي حکومت د جشن لومړۍ ورځ ده، او سم د عدلیه محکمې د اعلانه سره پر ۱۰ بجو په دغه ارت میدان کي د اسلام هغه خاینان په دار وي. هر سړی یو پر بل سبقت کوي چي د اسلام د خیانتکارانو دغه سزا پخپلو سترګو ووینی او خوشحاله سي.

مصطفی صغیر سره د خپل خاین ملګري درمهار د عسکرو په حفاظت کي د میدان په میانځ کي دار ته نژدې ولاړ دي، حاضرین ټوله د کوتوالۍ د قوماندان د راتګ انتظار کاږي، ۱۰ دقیقې لسو بجو ته پاته وې چي قوماندان د یوې ټولګۍ عسکرو سره میدان ته راغی او د مصطفی کمال پاشا فرمان یې ولوست، او پر معین وخت یې مصطفی صغیر او د ده ملګری درمهار په دار کړه. وروسته د دې کار تر تمامیدلو قوماندان سره د ګروه د یوه لوی جمعیت د جشن د شمولیت له پاره د ملي شوری د قصر و خوا ته حرکت وکړ، فقط چي دوی د قصر دروازې ته ور ورسیدل مصطفی کمال پاشا د غټانو او

هغو رجالو او لوړو صاحب منصبانو سره چي جنانه هم پکښې وه د ملي شورا د قصره راووت، یوه عسکري دسته چي د سلامۍ د نیولو له پاره ولاړه وه، په فوق العاده حرارت یې سلامي ونیوله. د انقرې وګړي چي شمار یې ۴۰ زرو ته رسېده، د دې اسلامي لوی غازي قاید لیدلو ته ټوله په اتفاق منتظره وه، په عسکري سلامي پسې متصل د (ژوندی دي وي مصطفی کمال پاشا)، (تل دي وي د ترکیې استقلال)، (نیستي او محوه دي وي د اسلام اعداء) ږغونه کول، وروسته د سلام تر قبلولو او عمومي احوال پوښتني، هغه غازي د خپلواکۍ د منار له اړخه چي د ملي شورا قصر ته په یوه عالم شوکت لکه ښکلې جګه ناوې سر اسمان ته رسېدلی ولاړ دئ ودرېدل.

جنانه د هغو خیالاتو په اثر چي د خالده ادیب خانم د تألیف څخه یې په زړه کي تموج کاوه د دې باعث وګرځېده چي یو فوق العاده اقدام وکړي، او په نتیجه کي دا اسلامي خدمت په کامیاب ډول خاتمه ومومي، د ډېري خوشحالۍ څخه په کمیسه کي که نه ځایېده، مصطفی کمال پاشا وروسته تر افتتاحیه نطق او جوابیه وینا تر اورېدلو چي د ښار د منتخبه وکلاوو له خوا وسوه وویل:

"دا تاسي ټولو ته ښکاره ده، چي د اسلام د یوه لوی مخرب او خاین مصطفی صغیر او د ده د ملګرو لاس ته راتله یوازي د دغي نجلۍ (اشاره یې جناني ته وکړه) په توجه او سعیه او فداکارانه جدیت سوي دي، ځکه د هغو ټولو جانفشانۍ او صداقت په صله او عوض کي چي د اسلامي او ایماني و وجداني وظیفې په مقابل کي یې خپل ژوند نه دئ سپمولی او انتهایي کوښښ یې کړی دئ په دې دوهمه درجه حربي نښان سرلوړي سوېده". وروسته یې جنانه چي غازي مصطفی کمال پاشا ته نژدې د غټانو په ډله کي ولاړه وه

راوغوښته او پخپل لاس یې نښان ددې پر سینه ورو واهه، د هري خوا څخه چکچکي او د خوشحالۍ نارې او بږغونه (ژوندۍ دي وي ترکیه) پورته سول. وروسته مصطفی کمال پاشا خپل لاس جناني ته ورکړ، د تشکر او صمیمیت اظهار یې ځني وکړ او مبارکي یې ورکړه، د ویناوو تر ایرادولو او نښان تر ورکولو وروسته د وګړو هجوم د جشن د شمولیت له پاره سره متفرق سو.

جنانه یوه هفته نوره هم په انقره کي پاته سوه، وروسته د علي شوکت بېګ کنډ کمشر په ملګري د ریل په ذریعه استنبول ته وخوځېده، په لاره کي د انقرې د لیډرانو په تحریک کې خبري کړي وې، چي د حیدرپاشا استېشن ته ورسېدل دواړه په یوه کوچنۍ بېړۍ کي کښېنستل، استنبول ته رهي سول. په دې اوږده سفر کي دوی دواړه یو د بل په طبیعت، اخلاقو او عاداتو سره بلد سوي او د دواړو زړونه یو د بل په مینه او محبت ډک سوي وه، او س چي بېړۍ د بحر په څپو سره په اضطراب مسافت قطع کوي دوی دواړه هم په خپلو زړونو کي یو د بل محبت محسوسوي، هیڅ یو یې اظهار نه سي کولای، څو په آخره کي علي شوکت جرئت وکړ سکوت یې د مابینه څخه واخیست او پوښتنه یې وکړه: "محترمي خانمي! که دي خوا نه بدېږي یوه پوښتنه در څخه کوم".

جناني جواب ورکړ: "استغفرالله! ستا په پوښتنه به مي څنګه خوا بدېږي، هر څه چي دي په زړه کي وي ووایه، په ډېر افتخار یې جواب ته حاضره یم".

علي شوکت بېګ وویل: "خانمي! مګر کولای سم چي ستا د ژوند د شرکت عزت حاصل کړم؟"

جنانه شرمېدلې او خجله سوې په ضعیف آواز یې جواب ورکړ:

"هو ! زه د ژوند دا ملګري او رفاقت مبارک بولم، او دې ته آماده یم چي ستا دا غوښتنه قبوله کړم".

د یوې میاشتي څخه را په دې خوا د مازدیګر له خوا څخه یوه ګورم چي دوه روحه خورا خوښ او خوشحاله په خورا خندا او خوښي تر شنو ونو لاندي پر زرغونه مرغه او شنه سبزه د باسفورس پر ښکلې او ښایسته غاړه قدم وهي او سره ګرځي.

دا څوک دي او ولي داسي خوښ او خوشحاله و خندان معلومېږي؟

دا دوه روحه لکه چي علي شوکت بک کنډکمشر او جنان خانمه دي. ښایي چي واده یې سره کړی وي، هو ! دا دوه خوشحاله روحان د دوی دوه پاک روحان دي او د انقرې د ترکي احرارو د بري موندلو د اطلاع په مناسبت چي د غازي مصطفی کمال پاشا تر قیادت لاندي یې د یونانیانو په مقابل کي حاصل کړی دئ، او د دې جهته چي دوی یو له بله ازداج سره کړی دئ خوشحاله او مسرور معلومېږي.

ښه ! راځئ چي موږ هم زیاتي د دوی د نشې خار نه سو، خپل د زړه له کومي مبارکي ور وړاندي کړو، او د څښتن تعالی څخه د دوی له پاره د نورو ډېرو برجسته خدماتو توفیق وغواړو.